Дзяржаўна Бібліятэка
ХАРЬКОВ 31 ПЕР. КОРОЛЕНКО 18 БИБЛИОТЕКА КОРОЛЕНКО

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 80 (6056) | 8 красавіка 1938 г., пятніца | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Лепшую совецкую моладзь — у артылерыйскія вучылішчы.
Большэвіцкай барацьбой за ўраджай адказваюць калгаснікі на адозву СНК БССР і ЦК КП(б)Б.
Прадпрыемствы БССР уключаюцца ў перадмайскае спаборніцтва.
ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ
Д. А. Караткевіч. — Кар'ерысты і паклёпнікі прыцягваюцца да адказнасці.
Ахоўваючы гонар мундзіра...
Артылерыя — магутная зброя Чырвонай Арміі.
Т. Хадкевіч. — Выдатная прафесія.
Ф. Я. Калінін. — Сіла артылерыі.
Я. Поўсцянка. — Я ганаруся сваёй спецыяльнасцю.
АРТЫКУЛЫ:
Н. Вішнеўскі. — Заатэхнік.
І. Баркоўскі. — Сяўбу правядзем арганізавана.
Інж. Звяздоў. — Чаму не ажыццяўляецца каштоўная прапанова.
С. Нікалаеў. — Фашысцкая дыктатура ў Румыніі.
ЗА РУБЯЖОМ:
— Рэарганізацыя ўрада ў Іспаніі. — Заява Палітбюро комуністычнай партыі Іспаніі. — Маніфест іспанскага ўрада. — Іспанскі народ рыхтуе адпор інтэрвентам і мяцежнікам. — Пазіцыя іспанскага ўрада Францыі і Англіі. — На франтах у Іспаніі. — Перад «плебісцытам» у Аўстрыі. — Абвастрэнне ўнутрыпалітычнага становішча ў Чэхаславакіі. — Германскія ваенныя самалёты над Чэхаславакіяй. — Ваенныя дзеянні ў Кітаі.

ПЕРШАМУ МАЮ — БОЛЬШЭВІЦКУЮ СУСТРЭЧУ

Набліжаецца радаснае вясеннае свята працы, свята міжнароднай пролетарскай салідарнасці—1-е Мая. Рабочы клас, сялянства і інтэлігенцыя Совецкага Саюза сустракаюць гэты дзень ва ўмовах далейшага ўздыму вытворчых сіл краіны, далейшага росквіту яе народнай гаспадаркі, культуры, росту социялістычнай прадукцыйнасці працы.

Неймаверна вялікая палітычная і вытворчая актыўнасць працоўных — залог далейшых радасных перамог соцыялізма. Няўхільна, не гледзячы на ўсе праёскі ворагаў, расце соцыялістычная эканоміка — аснова жыцця нашай краіны, матэрыяльнага і культурнага ўздыму совецкага народа.

Заваяванне Паўночнага полюса, гераізм папанінцаў — выдатнейшыя падзеі прайшоўшага года.

Безупынны рух наперад, безупынны прагрэс—ляжаць у прыродзе соцыялістычнага грамадства. Гэта стала ўласцівасцю народаў СССР і забяспечыла грандыёзныя перамогі соцыялістычнай рэканструкцыі народнай гаспадаркі, умацаванне магутнасці нашай радзімы.

БССР — неадлучная частка Совецкага Саюза — ідзе да першамайскага свята таксама з вялікімі поспехамі. З кожным годам расце прамысловасць рэспублікі, множацца поспехі сельскай гаспадаркі і соцыялістычнай культуры, растуць выдатныя кадры стаханаўцаў.

Прамысловасць Наркамлегпрома, напрыклад, сакавіцкі план выканала на 104,7 проц., а план усяго першага квартала гэтага года на 103 проц., выпусціўшы тавараў шырокага спажывання на 85 мільёнаў 725 тысяч рублёў. Прадпрыемствы наркамата мясцовай прамысловасці ў першым квартале выпусцілі прадукцыі на 13,6 проц. больш, чым за гэты-ж перыяд 1937 года, аднак квартальны план бягучага года недавыканалі на 3,5 проц.

Прадпрыемствы Віцебска палепшылі сваю работу ў параўнанні з мінулым годам. План першага квартала яны выканалі на 103,7 проц., выпусціўшы на 12,5 мільёна рублёў прадукцыі больш, чым у першым квартале 1937 года. Прадпрыемствы Гомеля выканалі план першага квартала на 101,4 проц. Звыш плана яны выпусцілі прадукцыі на 2 мільёны 200 тысяч рублёў.

Тройчы праклятыя ворагі беларускага народа — шаранговічы, чарвяковы і галадзеды, гэтыя прадажныя псы азвярэлага фашызма — імкнуліся адарваць Совецкую Беларусь ад вялікага Совецкага Саюза, кінуць беларускі народ пад ярмо польскіх памешчыкаў і фабрыкантаў, яны ўсялякімі мерамі падрывалі работу соцыялістычнай прамысловасці.

Наша слаўная совецкая разведка, кіруемая вялікай партыяй Леніна—Сталіна, выкрыла і разграміла банду шпіёнаў і шкоднікаў, рыхтаваўшых аднаўленне капіталізма ў нашай краіне. Совецкая Беларусь была, ёсць і астанецца неадлучнай часткай непераможнага Совецкага Саюза, была, ёсць і астанецца надзейным магутным фарпостам СССР на мяжы з капіталістычным Захадам.

Наша задача—мацаваць яшчэ больш магутнасць нашай соцыялістычнай радзімы і паляпшаць масава-інтэрнацыянальную работу. Ні на адну гадзіну нельга забываць словы таварыша Сталіна, сказаныя ім у адказе на пісьмо прапагандыста тав. Іванова. «Трэба ўзмацніць і ўмацаваць інтэрнацыянальныя пролетарскія сувязі рабочага класа СССР з рабочым класам буржуазных краін; трэба арганізаваць палітычную дапамогу рабочага класа буржуазных краін рабочаму класу нашай краіны на выпадак ваеннага нападу на нашу краіну, роўна, як арганізаваць усякую дапамогу рабочага класа нашай краіны рабочаму класу буржуазных краін; трэба ўсямерна ўзмацніць і ўмацаваць нашу Чырвоную Армію, Чырвоны Флот, Чырвоную Авіяцыю, Асоавіяхім, трэба ўвесь наш народ трымаць у стане мабілізацыйнай гатоўнасці перад тварам небяспекі ваеннага нападу, каб ніякая «выпадковасць» і ніякія фокусы нашых знешніх ворагаў не маглі засцігнуць нас знянацку...»

У гэтых выдатных словах правадыра дана баявая праграма работы ўсіх нашых арганізацый. Падыходзячы да міжнароднага свята—1-га Мая, мы павінны асаблівую ўвагу звярнуць на пастаноўку глыбокай інтэрнацыянальна-выхаваўчай работы ў масах, ужываючы рознастайныя, найбольш апраўдаўшыя сябе формы.

Азнаямленне з жыццём і рэвалюцыйнай барацьбой працоўных капіталістычных краін, з пытаннямі міжнароднага становішча, геройчнай барацьбой іспанскага і кітайскага народаў за сваю нацыянальную незалежнасць — элементарныя патрабаванні масава-агітацыйнай работы.

Трэба развіваць масавы стралковы спорт, арганізаваць вучобу па процілаветранай і хімічнай абароне, трэба ўцягнуць у абаронную работу ўсё насельніцтва.

Неабходна дабіцца рэзкага паляпшэння работы арганізацыі Асоавіяхіма.

БССР, знаходзячыся ў непасрэднай блізкасці з капіталістычным светам, павінна паказаць прыклад ва ўзорнай арганізацыі масавай абароннай работы.

Наша слаўная непераможная Чырвоная Армія моцна і непахісна стаіць на варце кастрычніцкіх заваяванняў. Яна заслужана карыстаецца бязмежнай любоўю свайго народа. Трэба нам яшчэ больш узмацняць сувязь з Чырвонай Арміяй, мацаваць яе магутнасць і сілу.

Падрыхтоўка да 1-га Мая ў гэтым годзе супадае ў БССР з падрыхтоўкай да выбараў у Вярхоўны Совет рэспублікі. Беларускі народ будзе выбіраць свой вышэйшы орган дзяржаўнай улады на аснове самай дэмакратычнай у свеце Канстытуцыі. Партыйныя арганізацыі павінны забяспечыць большэвіцкае разгортванне масава-палітычнай работы на вытворчасці і на выбарчых участках, суправаджаючы гэту работу далейшым павышэннем рэволюцыйнай пільнасці і ўмацаваннем абароназдольнасці краіны.

Усю агітацыйную работу неабходна спалучыць з выкананнем гаспадарча-палітычных задач дня.

Днямі Соўнаркам БССР і ЦК КП(б)Б звярнуліся з пісьмом да ўсіх работнікаў соцыялістычнай сельскай гаспадаркі аб арганізацыі большэвіцкай барацьбы за высокі ўраджай. Выкананне пастаўленых у гэтым пісьме задач — састаўная частка падрыхтоўкі да 1-га Мая і выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

Заклік партыі і ўрада аб узорным правядзенні веснавой сяўбы, аб арганізацыі большэвіцкага спаборніцтва за высокі сталінскі ўраджай, за багаты працадзень калгасніка, за поўнае і акуратнае выкананне абавязацельстваў перад дзяржавай, за ўмацаванне абароназдольнасці краіны—безумоўна знойдзе жывы адбітак у канкрэтнай стаханаўскай рабоце, у новай хвалі соцыялістычнага спаборніцтва сярод калгаснікаў, рабочых соўгасаў і МТС, сярод усіх работнікаў соцыялістычнай сельскай гаспадаркі.

Не гледзячы на тое, што многія галіны прамысловасці БССР значна палепшылі работу, пачалі выконваць і нават перавыконваць планы, усё-ж рад прадпрыемстваў і цэлых вытворчых трэстаў працягвае адставаць. Гэта асабліва датычыць Белторфа, Белмашстанкатрэста, цагельнай прамысловасці, Вяжрудтрэста і шкляной прамысловасці, якія далёка не выконваюць сваіх планаў. Белторф, напрыклад, выканаў план першага квартала толькі на 74,7 проц., а сакавіцкі план — на 59,5 проц.

Адставанне раду галін прамысловасці сведчыць аб усё яшчэ слабай ліквідацыі вынікаў шкодніцтва, аб нізкай культуры вытворчасці на іх прадпрыемствах, аб слабай арганізацыі стаханаўскага руху і соцыялістычнага спаборніцтва.

На радзе прадпрыемстваў, у калгасах і соўгасах, чыгуначных станцыях і дэпо пачынае зараз разгортвацца хваля соцыялістычнага спаборніцтва за дастойную большэвіцкую сустрэчу знамянальнага дня—1-га Мая. Выдатную ініцыятыву ў гэтых адносінах праявілі рабочыя передавога ў БССР прадпрыемства—Гомсельмаша імя Л. М. Кагановіча. Узяўшы на сябе рад канкрэтных абавязацельстваў, яны праз «Звязду» (гл. № ад 6 красавіка) звярнуліся да ўсіх працоўных Беларусі з заклікам уступіць у перадмайскае спаборніцтва з тым, каб сустрэць інтэрнацыянальнае свята працоўных з новымі поспехамі.

Гэты пачын, гэтую выдатную прапанову гомельчан працоўныя БССР бясспрэчна падтрымаюць. У рэдакцыю паступаюць ужо рад водгукаў з прадпрыемстваў аб уключэнні ў прадмайскае спаборніцтва. Партыйныя арганізацыі павінны ўзначаліць новы палітычны і вытворчы ўздым мас.

Справа гонару кожнага рабочага, калгасніка, інтэлігента—рыхтаваць большэвіцкія падарункі надыходзячаму святу 1-га Мая.

ПРАДПРЫЕМСТВЫ БССР УКЛЮЧАЮЦЦА У ПЕРАДМАЙСКАЕ СПАБОРНІЦТВА

СПАБОРНІЦТВА ДВУХ ЗАВОДАЎ

Учора ў часе абедзенага перапынку ва ўсіх цэхах завода ланцугоў «Галя» абмяркоўваўся зварот рабочых завода Гомсельмаш імя Л. М. Кагановіча аб арганізацыі перадмайскага соцспаборніцтва і дастойнай падрыхтоўкі да выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

Стаханаўцы і рабочыя ўзялі на сябе рад канкрэтных абавязацельстваў. Паміж брыгадамі заключаны дагаворы. Калектыў завода абавязаўся выканаць месячны план да 25 красавіка і даць звыш плана прадукцыі на 50 тыс. рублёў, падрыхтаваць 15 чалавек да здачы дзяржаўнага тэхнічнага экзамена і 12 чалавек варашылаўскіх стралкоў.

Для правядзення агітмасавай работы на выбарчым участку вылучана 35 лепшых агітатараў.

Да 15 рабочых, якія не выконваюць яшчэ сваіх норм, прымацаваны лепшыя стаханаўцы, інжынерна-тэхнічныя работнікі, якія дапамогуць ім стаць стаханаўцамі.

За першую пяцідзёнку красавіка завод выканаў свой план на 107 проц.

Стаханаўка-штампоўшчыца тав. Серафановіч узяла шэфства над работніцай Дзяніскевіч і ўжо дабілася некаторых поспехаў. Тав. Дзяніскевіч пачала выконваць сваю норму на 105 проц.

Прэсоўшчыца па зборцы ланцугоў, стаханаўка-двухсотніца тав. Будрык абавязалася перадаць свой вопыт тт. Філіпавай і Лашко. За апошнія дні ёсць ужо канкрэтныя рэзультаты—таварышы Філіпава і Лашко павысілі сваю выпрацоўку з 115—120 проц. да 160—170 проц.

Калектыў завода ланцугоў «Галя» заключыў соцыялістычны дагавор з заводам «Ударнік» на лепшую сустрэчу першамайскага свята.

ДАСТОЙНАЯ СУСТРЭЧА 1-га МАЯ

На Беларускай чыгунцы разгортваецца соцыялістычнае спаборніцтва за дастойную сустрэчу Першага мая. Стаханаўцы-крываносаўцы паказваюць новыя выдатныя ўзоры высокай прадукцыйнасці працы і крываносаўскага ваджэння паяздоў.

Комсамольская брыгада тав. Петрункевіча з дэпо Калінкавічы выпускае паравоз з цёплай прамыўкі ў адну змену за 7 гадзін замест 14 гадзін, забяспечваючы добрую якасць рамонту.

За сакавік 15 машыністаў-крываносаўцаў дэпо Асіпавічы мелі па многу гадзін нагону. Узнагароджаны імянным гадзіннікам машыніст тав. Журык даў 927 мінут нагону і перавыканаў тэхнічную хуткасць на 5 кіламетраў і ўчастковую хуткасць—на 6 кіламетраў. Тав. Журык гэтымі днямі зрабіў выдатную паездку з Менска ў Асіпавічы. Пасажырскаму поезду № 80 з-за адсутнасці пасажырскага паравоза пагражала затрымка. Тав. Журык узяўся даставіць гэты поезд да Асіпавіч на сваім таварным паравозе. Слова ў яго не разышлося са справай. Пасажырскі поезд ён даставіў у Асіпавічы без адзінай мінуты спазнення.

Выконваюць свае абавязкі па перадмайскаму спаборніцтву грузчыкі ст. Нова-Беліца. Тт. Акушка, Якавенка, Лакізаў, Амельчанка разгружаюць 36 тон грузу за 40 мінут пры норме 3 гадзіны. Сваёй стаханаўскай работай 31 сакавіка яны скарацілі прастой 14 вагонаў на 2 гадзіны 20 мінут. У гэты дзень яны ў 6 разоў перавыканалі вытворчае заданне.

Лепшыя стаханаўцы-крываносаўцы, якія паказваюць выдатныя ўзоры работы ў перадмайскім спаборніцтве, заносяцца на чыгуначную дошку гонару. Так, занесены на дошку гонару адзін з лепшых машыністаў дэпо Крычаў і ўсёй Беларускай чыгункі тав. Казубоўскі. Уся брыгада комсамольскага паравоза, старшым машыністам якога з'яўляецца тав. Казубоўскі, працуе выдатна, па-крываносаўску. Усе вымяральнікі перавыконваюцца. У лютым брыгада зэканоміла 10.500 кгр. палива. Вопыт крываносаўскай работы тав. Казубоўскага пераймаюць дзесяткі машыністаў Беларускай чыгункі.

ПА ПРЫКЛАДУ ЗМЕНЫ „ОКЦЯБР"

БАРЫСАЎ. 7 красавіка. Пісьмо калектыва завода «Гомсельмаш» імя Кагановіча знайшло жывейшы водгук у рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых Барысаўшчыны. На прадпрыемствах горада ў часе абедзенага перапынку і пасля работы праходзяць зменныя агульныя сходы, на якіх абмяркоўваюцца канкрэтныя мерапрыемствы па падрыхтоўцы да вялікага пролетарскага свята 1 мая.

Сёння пасля работы адбыўся сход рабочых змены «Окцябр» шклозавода імя Дзержынскага.

Змена за мінулы месяц выканала план на 102 проц., пры чым 90 проц. прадукцыі дала першым гатункам.

Абмеркаваўшы пісьмо, рабочыя абавязаліся выканаць красавіцкі план на 105 проц., дабіцца пашырэння радоў стаханаўцаў, разгарнуць соцыялістычнае спаборніцтва ў брыгадах на дастойную сустрэчу 1 Мая і падрыхтоўку да выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

Прыкладу змены «Окцябр» следуюць і другія змены завода. Сёння ў начных зменах адбыліся сходы ў шліфавальным цэху шклозавода, а таксама на запалкавай фабрыцы імя Кірава і другіх прадпрыемствах горада.

ПАРТАСЕНАК.

ВІЦЕБСКАМУ ПАРАВОЗНАМУ ДЭПО ПРЫСУДЖАН ПЕРАХОДНЫ СЦЯГ НКШЗ

ВІЦЕБСК, 7 красавіка. (**Па тэлефону ад кар. «Звязды»**). Пастановай цэнтральнай ацэначнай камісіі па спаборніцтву пры Наркамаце шляхоў зносін, віцебскаму паравознаму дэпо прысуджан пераходны сцяг наркамата. Гэту высокую ўзнагароду калектыў заваяваў у рэзультаце стаханаўскай работы па паскарэнню рамонту паравоза, эканоміі палива і крываносаўскага ваджэння паяздоў.

Вестка аб прысуджэнні пераходнага сцяга сустрэта ў калектыве дэпо з вялікім уздымам. Рад лепшых машыністаў (Дыкаменка, Дрэвін і іншыя) прымаюць на сябе канкрэтныя абавязацельствы па пашырэнню свайго вопыту крываносаўскай работы, па замацаванню передавога месца для дэпо.

ЛЕПШУЮ СОВЕЦКУЮ МОЛАДЗЬ — У АРТЫЛЕРЫЙСКІЯ ВУЧЫЛІШЧЫ

Магутна і непераможна ўзброеная сіла вялікага совецкага народа, першая ў свеце армія соцыялістычнай рэволюцыі — Чырвоная Армія. Партыя Леніна—Сталіна стварыла, вырасціла і загартавала Чырвоную Армію. Партыя Леніна—Сталіна пасылае ў яе рады сваіх лепшых сыноў і ад таго такой грознай і несакрушальнай сілай стала гордасць совецкага народа — яго Чырвоная Армія.

Сталінскія пяцігодкі, ператварыўшыя абліччa краіны, гіганцка ўмацавалі Чырвоную Армію сучаснай баявой тэхнікай. Першакласнай баявой тэхнікай узброены ўсе роды войск. Рэзкі скачок наперад зрабіла артылерыя. Зараз гэта ўпаўне сучасная магутная дальнабойная, рухавая і хуткастрэльная артылерыя, здольная рашыць любую пастаўленую ёй задачу. А задачы гэтыя велізарныя.

Партыя ўдзяляла і ўдзяляе велізарную ўвагу пытанням узмацнення баявой магутнасці артылерыі, удасканалення яе кадраў. Пытаннямі ўсямернага ўмацавання і ўзмацнення артылерыі... «непасрэдна і ўшчыльную займаецца сам таварыш Сталін» (Варашылаў, даклад аб 20-годдзі РСЧА і Ваенна-Марскога Флота). Выконваючы сталінскія ўказанні, партыя і ўрад, ўся краіна робяць усё, каб чырвоная артылерыя была самай передавой, самай першакласнай, а яе кадры самымі лепшымі ў свеце.

Задачы, якія заклікана вырашаць совецкая артылерыя, выключна высокія і адказныя. У сваім дакладзе аб 20-годдзі Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота тав. Варашылаў сказаў: «Артылерыя, не гледзячы на наяўнасць новых сур'ёзных баявых сродкаў падаўлення, як танкі і авіяцыя, астаецца адным з важнейшых родаў войск у сучаснай вайне. Гэта палажэнне поўнасцю пацвярджаецца іспанскай і япона-кітайскай войнамі, дзе артылерыя, мяркуючы па даных прэсы, займае адно з галоўных месц у баявых аперацыях. Таму намі, побач з развіццём новых родаў войск, артылерыі заўсёды аддавалася і аддаецца асоба вялікая ўвага».

Гэта значэнне артылерыі павінна быць шырока вядома маладым совецкім патрыётам, якія імкнуцца стаць камандзірамі Чырвонай Арміі і камандзірамі-артылерыстамі. Совецкая моладзь павінна ведаць, што сучасная артылерыя здольна знішчаць ворага на зямлі, у паветры, пад зямлёй. Ніякая броня не можа служыць прыкрыццем супроць сілы артылерыйскага агню. Усе роды зброі Чырвонай Арміі адчуваюць патрэбу ў падтрыманні артылерыі і вырашаюць пастаўленыя перад імі задачы ў цесным узаемадзеянні з артылерыяй. Пяхота рашае зыход боя ў цесным садружастве з артылерыяй і танкамі.

Складанасць баявога аснашчэння, складанасць майстэрства кіравання артылерыйскай тэхнікай патрабуе гэтаму роду войск Чырвонай Арміі самых кваліфікаваных, самых культурных, самых адукаваных камандзірскіх кадраў.

Высокі гонар насіць званне камандзіра-артылерыста, якому краіна давярае найбагацейшую тэхніку і адказнейшую справу. Гэта вельмі добра разумее совецкая моладзь. Лепшыя яе прадстаўнікі імкнуцца ў артылерыйскія вучылішчы. Вучань 10 класа менскай школы Барыс Каплан піша ў сваёй заяве ваеннаму камісару: «Прашу прыняць мяне ў Ленінградскае артылерыйскае вучылішча. Быць камандзірам Чырвонай Арміі — высокі гонар. Мы, совецкая моладзь, выхаваная партыяй Леніна—Сталіна, горача любім сваю радзіму. Абяцаю быць стойкім камандзірам РСЧА, не шкадаваць сіл, а калі патрэбуецца, і жыцця ў барацьбе за шчасце працоўнага народа». Такіх заяў сотні і тысячы. Імі моладзь Совецкай Беларусі, усяго Совецкага Саюза дэманструе гарачую любоў да мацеры-радзімы, бязмежную адданасць партыі Леніна—Сталіна.

Велізарна цяга передавой моладзі ў артылерыйскія вучылішчы. Гэта цяга будзе яшчэ вышэй, новыя тысячы кандыдатаў заявяць аб сваім імкненні вучыцца ў ваенных вучылішчах, калі комсамол нашай рэспублікі будзе яшчэ больш шырока і сістэматычна прывіваць моладзі любоў да артылерыі, калі ваенна-прапагандысцкая работа будзе пастаўлена на належную вышыню. Кожны малады працоўны павінен больш паўней і ўсебакова ведаць ролю артылерыі, яе значэнне ў сучасным баю, яе баявую магутнасць. Кожны малады працоўны павінен ведаць, што: «Быць добрым артылерыстам, асабліва артылерыйскім камандзірам, азначае быць усебакова адукаваным чалавекам» (Варашылаў).

Праграмы артылерыйскіх вучылішч патрэбна шырока папулярызаваць сярод моладзі. Гэта трэба для таго, каб усе ведалі, што гэтыя вучылішчы рыхтуюць усебакова развітых, культурных людзей.

Справа гонару комсамола—даць артылерыйскім вучылішчам лепшых, праверaных комсамольцаў, даказаўшых сваю бязмежную адданасць справе партыі Леніна—Сталіна.

Подлыя фашысцкія шпіёны, праваўбухарынская зграя тухачэўскіх, якіраў, гамарнікаў, убарэвічаў усяляк прабавала паслабіць сілу і магутнасць артылерыі Чырвонай Арміі, усяляк прыніжала яе ролю. Ворагі праліччыліся, іх гнусныя замыслы выкрыты. Совецкі народ бязлітасна расправіўся з імі, бязлітасна выкарчоўвае і выкарчуе астаткі гнуснай банды гэтых вырадкаў і вынікі іх здрадніцкай работы.

Краіна акружае артылерыстаў гонарам, дастойным майстроў уладання гэтай зброяй.

Баявое ўдасканаленне артылерыі і яе камандзірскіх кадраў—справа, над якой нястомна працуе сталінскі Цэнтральны Камітэт і асабіста таварыш Сталін. Умацоўваючы артылерыю, партыя і краіна павышае абаронную магутнасць нашай радзімы.

Чырвоная Армія моцна не толькі першакласным тэхнічным аснашчэннем. Галоўную і рашаючую сілу яе складаюць выдатныя кадры камандзіраў і чырвонаармейцаў. Партыя Леніна—Сталіна выхавала гэтыя кадры. Партыя Леніна—Сталіна ўзброіла іх самай вострай зброяй — вучэннем Маркса — Энгельса — Леніна—Сталіна. Таленавітая совецкая моладзь, палкія патрыёты сваёй соцыялістычнай бацькаўшчыны, натхнёныя гарачай любоўю да радзімы і партыі, ідуць у ваенныя вучылішчы і найвялікшым гонарам лічаць быць камандзірамі.

Самых лепшых, самых дастойных — у рады курсантаў ваенных вучылішч, у рады яе будучых камандзіраў-артылерыстаў.

ЗАЯВА ПАЛІТБЮРО КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ ІСПАНІІ

БАРСЕЛОНА, 6 красавіка. (БЕЛТА). Палітбюро комуністычнай партыі Іспаніі апублікавала наступную заяву:

«Палітбюро поўнасцю адабрае змены ва ўрадзе рэспублікі, набываючым сапраўдны характар урада нацыянальнага яднання. Палітбюро вітае ўваходжанне ва ўрад прадстаўнікоў двух профсаюзных арганізацый. Уваходжанне гэтых прадстаўнікоў ва ўрад адлюстроўвае далейшае ўмацаванне народнага фронта ў тую рашучую мінуту барацьбы, калі неабходна мабілізаваць усіх здольных адправіцца на фронт і дабіцца максімальнага напружання ў рабоце заводаў: калі трэба перавесці ўсю краіну на ваеннае становішча, каб умацаваць франты і яшчэ больш рашуча змагацца да поўнай перамогі за незалежнасць і свабоду Іспаніі.

Комуністычная партыя ўсе свае сілы накіроўвае к таму, каб рэсурсы, якія мае наша радзіма, былі мабілізаваны з найбольшай быстратой на справу барацьбы за свабоду. У поўнай упэўненасці, што слаўная народная армія мужна выканае свой вялікі доўг перад радзімай і знішчыць фашысцкіх захватчыкаў, комуністычная партыя звяртаецца да ўсіх іспанцаў з заклікам яшчэ мацней згуртаваць рады вакол урада народнага фронта».

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ ЎРАДА Ў ІСПАНІІ

ПАРЫЖ, 6 красавіка. (БЕЛТА). Агенцтва Гавас паведамляе з Барселоны, што ўчора вечарам іспанскі ўрад быў рэарганізаваны і сфарміраваны ў наступным складзе:

Старшыня Совета міністраў і міністр абароны — Хуан Негрын (соцыяліст); міністр замежных спраў — Альварэс дэль Вайо (соцыяліст); міністр унутраных спраў — Пауліно Гомес (соцыяліст); міністр земляробства — Вісентэ Урыбе (комуніст); міністр юстыцыі — Гонсалес Пенья (Усеагульны рабочы саюз); міністр фінансаў — Менендэс Аспе (рэспубліканская левая); міністр працы — Хайме Айгуадэ (каталонская левая); міністр зносін і транспарта — Хінер дэ лос Рыос (рэспубліканскі саюз); міністр грамадскіх работ — Антоніо Велао (рэспубліканская левая); міністр асветы—Секундо Бланко (нацыянальная канфедэрацыя працы); міністры без партфеля — Хіраль (рэспубліканская левая); Іруха (баскскі нацыяналіст).

У палітычных колах, гаворыцца ў паведамленні агенцтва Гавас, адзначаюць важнасць назначэння міністрам замежных спраў дэль Вайо і ўключэння ва ўрад прадстаўнікоў Усеагульнага рабочага саюза і Нацыянальнай канфедэрацыі працы.

***

ПАРЫЖ, 6 красавіка. (БЕЛТА) Агенцтва Эспань адзначае што з уключэннем прадстаўнікоў Усеагульнага рабочага саюза (ВРС) і Нацыянальнай (анархісцкай) канфедэрацыі працы ў склад новага іспанскага ўрада, усе арганізацыі народнага фронта зараз прадстаўлены ва ўрадзе.

Газета «Ла вангуардыя», якая выдаецца ў Барселоне, піша:

«Гаворачы аб палітыцы супрацiўлення фашызму, як адзіна магчымай, Негрын (глава ўрада) выразіў аднадушна волю ўсіх іспанцаў, усяго іспанскага народа, якому ў выпадку перамогі мяцежнікаў пагражае фашысцкае рабства. Супраціўленне — гэта шлях да адраджэння, да перамогі. Народная армія мае дастаткова людзей для таго, каб супраціўляцца і для таго, каб, калі прыдзе дзень, перайсці ў агульнае наступленне».

***

БАРСЕЛОНА, 6 красавіка. (БЕЛТА). У сувязі з рэарганізацыяй іспанскага ўрада афіцыяльна абвешчана аб стварэнні новага паста генеральнага сакратара міністэрства абароны, на які назначан былы міністр унутраных спраў Хуліан Сугасагоіція (соцыяліст). Таварышамі міністра абароны назначаны: па справах сухапутнай арміі — падпалкоўнік Кардон (комуніст), па справах авіяцыі — Маса (комуніст) і па справах марскога флота — Хаціва (соцыяліст).

Вярхоўны ваенны совет складзен з наступных асоб: прэм'ер і міністр абароны — Негрын, міністр земляробства — Урыбе, міністр унутраных спраў — Гомес, міністр асветы — Бланко і міністр без партфеля Хіраль.

Былы міністр асветы Хесус Эрнандэс (комуніст), як відаць, будзе назначан камісарам ваеннай прамысловасці і фартыфікацый.

МАНІФЕСТ ІСПАНСКАГА ЎРАДА

БАРСЕЛОНА, 6 красавіка. (БЕЛТА). Рэарганізаваны ўрад звярнуўся з маніфестам да байцоў і насельніцтва рэспублікі, а таксама да насельніцтва тэрыторый, захопленых фашыстамі і інтэрвентамі. У маніфесце выражаецца непахісная рашымасць змагацца за незалежнасць Іспаніі да таго часу, пакуль уся тэрыторыя Іспаніі поўнасцю не будзе вызвалена ад прысутнасці хоць-бы аднаго з тых, хто напаў і захапіў яе з дапамогаю фашысцкай інтэрвенцыі, небывалай у гісторыі па свайму цынізму.

«Урад упэўнен у сіле народнай арміі, якая ў гэтыя цяжкія для рэспублікі дні на франтах цэнтра, Эстрамадуры, Андалузіі і Леванта паказала ўзоры адвагі і гераізма.

Каталонія, як і ўся Іспанія, пакажа ўсяму свету, на што здолен народ, які змагаецца за сваю свабоду і незалежнасць».

АБВАСТРЭННЕ ЎНУТРЫПАЛІТЫЧНАГА СТАНОВІШЧА Ў ЧЭХАСЛАВАКІІ

ПРАГА, 6 красавіка. (БЕЛТА). Новае абвастрэнне ўнутрыпалітычнага становішча ў Чэхаславакіі, выклікане як перагаворамі прэм'ера Годжы з кіраўніцтвам генлейнаўскай партыі, а таксама радам уступак чэхаславацкага ўрада генлейнаўцам, знайшло адлюстраванне на ўчарайшым пасяджэнні чэхаславацкай палаты дэпутатаў. Генлейнаўцы, падтрыманыя славацкімі аўтанамістамі і венгерскімі фашыстамі, патрабавалі поўнай капітуляцыі ўрада перад аб'яднаным рэакцыйным фронтам. Выступаўшыя дэпутаты гэтых партый патрабавалі адмены дэкрэта міністра асветы Франке аб забароне фашысцкай прапаганды ў школах і адстаўкі самога Франке; яны патрабавалі неадкладнага правядзення перавыбараў мясцовых органаў самакіравання, свабоды сходаў і дэманстрацый для фашыстаў, амністыі ўсім гітлераўцам.

Наглыя патрабаванні фашысцкага блока сустрэлі рашучы адпор з боку дэпутатаў антыфашысцкіх партый, у першую чаргу з боку комуністаў і соцыял-дэмакратаў.

З вялікай прамовай выступіў комуністычны дэпутат Водзічка, агаласіўшы дэкларацыю комуністычнай фракцыі. Комуністы патрабуюць спынення заігрывання ўрада з генлейнаўцамі. «Пад націскам чэшскай рэакцыі, — заявіў Водзічка, — урад становіцца на шлях, які можа прывесці толькі туды, куды прышоў Шушніг (аўстрыйскі канцлер) са сваёй палітыкай перманентнага адступлення». У сваёй дэкларацыі комуністычная фракцыя патрабуе адмены забароны сходаў і дэманстрацый для дэмакратычных партый і арганізацый, перанясення тэрміну выбараў у органы самакіравання па Судэта-нямецкай вобласці да таго моманту, калі можна будзе забяспечыць іх дэмакратычнае правядзенне.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ

ЧАМУ НЕ АЖЫЦЦЯЎЛЯЕЦЦА КАШТОЎНАЯ ПРАПАНОВА?

Летась два інжынеры ст. Менск, тт. Фралоў і Багачоў, унеслі каштоўную прапанову па механізацыі пагрузкі і выгрузкі торфу (адзін з працаёмкіх працэсаў тарфяной вытворчасці) спосабам самаразгружаючыхся і апракідваючыхся кантэйнераў (пагрузачныя скрыні).

Ініцыятыва маладых інжынераў была падхоплена гаспадарнікамі, спецыялістамі менскіх электрастанцый і Белторфу. Былі распрацаваны практычныя мерапрыемствы па правядзенню ў жыццё гэтай прапановы; набыта 5 пад'ёмных кранаў, зроблена 200 кантэйнераў. Але далей справа не пайшла.

Між тым механізаваны спосаб пагрузкі торфу дае велізарны эканамічны эфект. Патрэбнасць у рабочай сіле змяншаецца штодня на 232 чалавекі, аблягчаецца праца грузчыкаў. Значна скарачаецца патрэбнасць у рухомым саставе (прыкладна, за год каля 10 тыс. вагонаў). Платформа ўмяшчае ўсяго 6—7 тон торфу. Пры новым-жа спосабе на ёй можна загрузіць да 16 тон (на платформе размяшчаюцца 4 кантэйнеры, ёмкасцю кожны на 4 тоны). Пры гэтым рэзка змяншаецца страта торфу. Толькі па г. Менску гэта дасць за год эканоміі да 1.459.200 рублёў.

Па папярэдніх разліках, пры механізаванай пагрузцы торфу, для двух электрастанцый Менска знізіцца кошт кожнай тоны торфу да 10 рублёў. Гэтым самым патаніцца кошт кілават-гадзін да 2 кап. За год эканомія складзе каля 2 мільёнаў рублёў.

Пры ўкараненні новага метаду пагрузкі іншымі гаспадарчымі арганізацыямі (цагельні, скурзавод «Бальшэвік», фабрыка «Комунарка», Беларуская чыгунка і інш.) эканамічны эфект павялічыцца ў некалькі разоў.

Для кіраўнікоў торфзаводаў гэта пытанне зусім яснае. У той-жа час некаторыя дырэктары ніякіх мер не прымаюць для ўкаранення новага спосабу пагрузкі торфу. На торфзаводзе «Чырвоны сцяг» да гэтага часу не закончана пабудова кранавай шляхавай гаспадаркі. Асталося пракласці ўсяго 5 метраў шляху. Інжынер завода тав. Пятроўскі адцягвае гэту важнейшую справу.

Не лепш справа і на торфзаводзе імя Орджанікідзе. Рухавы састаў не падвозіць кантэйнеры на балоты. Апрача таго, шляхавая гаспадарка на балоце зусім устарэла і з наступленнем вясны дастаўка апалу да Менска зусім спынілася. Замест кускавога торфу завод дастаўляе фрэзерны, ад якога электрастанцыя адмаўляецца.

Прапанова тт. Фралова і Багачова вельмі каштоўная. Яна прымяніма і ў цукровай прамысловасці, пры перавозцы буракоў з плантацый на заводы. Цэнтральнаму Савету вынаходніцтва патрэбна ўкараніць ажыццяўленне гэтай прапановы і ў іншых галінах прамысловасці.

Інжынер ЗВЯЗДОЎ.

НАЛАДЗІЦЬ АРГАНІЗАЦЫЮ ПРАЦЫ

У першым квартале гомельскі тлушчакамбінат значна палепшыў сваю работу. Пачынаючы са студзеня, прадпрыемства штомесячна перавыконвае сваю вытворчую праграму. Павялічылася колькасць стаханаўцаў-двухсотнікаў. Стаханаўцы тт. Лебедзева, Ліскачэўская, Гутараў даюць па дзве нормы. Тав. Юрчанка — 263 проц., Вдавенчык — 210 проц. Брыгады тав. Музыкіна і Лазечнага павысілі выпрацоўку да 180—192 проц.

Поспехі маглі быць яшчэ большымі, калі-б кіраўніцтва камбіната (дырэктар тав. Кірзнер) аддавала больш увагі кожнаму ўчастку вытворчасці. На маргарынавым заводзе вузкім месцам з'яўляецца звычайная вада. Мылаварны завод, напрыклад, прастаяў у сакавіку тры дні з-за адсутнасці каўснікі. На гідра-заводзе нехапае злівачных каробак.. З-за розных тэхнічных непаладак (адсутнасць тары, няспраўнасць трансмісіі) гэты завод прастаяў тры дні.

Нядбайныя адносіны да тэхнікі бяспаснасці з боку кіраўнікоў вытворчасці прыводзяць да павышэння траўматызма.

У студзені і лютым на камбінаце быў рад выпадкаў паломкі машын і псавання абсталявання ў электратэхнічным аддзеле. У прадукцыі маргарынавага завода знойдзена шкло, цвікі. Аб гэтым было падана многа сігналаў у партком (сакратар тав. Левін), але ён не рэагаваў на іх.

Асноўным тормазам у павелічэнні стаханаўскіх радоў з'яўляецца дрэнная арганізацыя працы. На многіх працэсах на маргарынавым, мылаварным заводах, у механічнай майстэрні, капельні і інш. да гэтага часу многа рабочых працуе падзённа і іх работа зусім не ўлічваецца. Перавод-жа на здзельшчыну на многа павысіць прадукцыйнасць працы і заработак рабочых. Кіраўніцтва камбіната павінна хутчэй вырашыць гэта пытанне.

В. ЛАШКЕВІЧ.

НЕ ЛІКВІДУЮЦЬ ВЫНІКАЎ ШКОДНІЦТВА

Ворагі народа з мэтай падрыву народнай асветы ў БССР закрылі цэлы рад школ. У Машчанскім сельсовеце, Сенненскага раёна, заўсёды існавала НСШ. Па загаду ворага народа з Наркамасветы ў 1935 годзе яна была закрыта. Дзецям і зараз прыходзіцца хадзіць за 9—10 кілометраў у Хадчанскую школу.

Безумоўна, што не ўсе дзеці могуць наведваць школу і многія з іх сядзяць дома. Шмат разоў бацькі звярталіся да раённага кіраўніцтва з патрабаваннем зноў адкрыць школу, але, не гледзячы на ўсе магчымасці (наяўнасць добрага будынка), райана ўпарта гэтага не робіць. Як відаць, райана Сенненскага раёна яшчэ не сабралася ліквідаваць вынікі шкодніцтва.

ПРУСАЎ Аркадзій,
калгаснік калгаса «Новы шлях».

ПЕРАДМАЙСКІ ГАНДАЛЬ

Наркамгандаль БССР распрацаваў мерапрыемствы па абслугоўванню працоўных рэспублікі ў перадсвяточныя і святочныя майскія дні. З 15 красавіка на ўсіх промтаварных магазінах падаўжаецца гандаль на 2 гадзіны, а з 23 па 30 красавіка — па розпічнай харчовай сетцы. З 28 красавіка 5 харчовых магазінаў Менска пераводзяцца на кругласутачную работу. На кругласутачную работу пераводзіцца і рад магазінаў у Віцебску, Гомелі і Магілеве.

Сталоўкі і кафе з 29 красавіка па 3 мая будуць працаваць да трох гадзін ночы, а рэстараны — да 4 гадзін.

У магазінах дадаткова арганізоўваюцца аддзелы штучных харчовых і прамысловых тавараў з атрыманнем грошай прадаўцамі на месцы. У 150 магазінах Менхарчгандля і Белхарчгандля арганізоўваецца гандаль па папярэдніх заказах з дастаўкай тавараў на-дом.

Павінны быць разгорнуты па-замагазінныя формы гандлю — развозкі, разноскі, laткі і т. д., а таксама гандаль дзіцячымі падарункамі і інш.

Інструкцыйная нарада агітатараў былога 10-га выбарчага ўчастка гор. Менска. Нараду праводзіць парторг абутковай фабрыкі індывідуальнага пашыву тав. Шусланд.
Фото Я. Салавейчыка.

ПЛЕНУМ ГОМЕЛЬСКАГА ГАРКОМА КП(б)Б

5 красавіка адкрыўся пленум Гомельскага гаркома КП(б)Б з удзелам сакратароў парткомаў, парторгаў горада, чыгуначнага і воднага транспарта.

Пленум заслухаў даклад сакратара гаркома тав. Кургана аб практычных мерапрыемствах па рэалізацыі рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КП(б)Б. Закранаючы пытанні падрыхтоўкі да выбараў у Вярхоўны Совет БССР, дакладчык адзначыў, што асобныя партарганізацыі не зусім зразумелі, што агітацыйна - прапагандысцкая работа вырашае поспехі выбараў у Вярхоўны Совет БССР. З 1975 гурткоў, створаных у горадзе, не ўсе працуюць рэгулярна. На такіх буйных прадпрыемствах, як шклозавод, хлебазавод і іншых, гурткамі ахоплена ўсяго 50 проц. рабочых.

Выступаўшыя ў спрэчках таксама выкрывалі слабую работу асобных партыйных арганізацый па падрыхтоўцы да выбараў у Вярхоўны Совет БССР. Да іх адносяцца: камбінат «Спартак», кантора сувязі і інш. Дрэнна працуюць гурткі хатніх гаспадынь па вывучэнню Канстытуцыі БССР і «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР». Гурткі працуюць бессістэмна, без усякага плана.

Добра арганізавана работа па падрыхтоўцы да выбараў на заводзе «Гомсельмаш» імя Кагановіча і дрэваапрацоўчым камбінаце імя Ежова. Па ініцыятыве агітатараў дрэваапрацоўчага камбіната арганізавана ўзаемаправерка становішча агітацыйна-масавай работы на шклозаводзе імя Сталіна.

Пленум прыняў рэзалюцыю, у якой абавязаў партыйныя арганізацыі пабольшэвіцку разгарнуць палітыка-масавую работу па падрыхтоўцы да выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

Пленум зацвердзіў канкрэтны план справаздачна-выбарчых сходаў партыйных органаў і абавязаў усе пярвічныя партыйныя арганізацыі разгарнуць падрыхтоўчую работу да выбараў партоpганаў з тым, каб забяспечыць выбранне ў кіруючыя партыйныя органы правераных, да канца адданых партыі Леніна—Сталіна людзей, і скарыстаць выбары для яшчэ большага ўздыму партыйнай работы.

У дапамогу пярвічным партарганізацыям у правядзенні справаздачна-выбарчых сходаў пленум вылучыў гарадскі партыйны актыў.

Пленум намеціў рад канкрэтных мерапрыемстваў для поўнай рэалізацыі рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) і сакавіцкага пленума ЦК КП(б)Б.

ГІРШЫН.

РЫХТУЮЦЦА ДА ВЫБАРАЎ ПАРТЫЙНЫХ ОРГАНАЎ

ВІЦЕБСК. (Спец. кар. «Звязды»). У Віцебску шырока разгарнулася падрыхтоўка да выбараў партыйных органаў. Гарком партыі склаў падрабязны план правядзення выбараў, згодна якога выбарчыя сходы ў пярвічных партарганізацыях горада пачнуцца 8 красавіка і закончацца 10 мая. 19 мая намечана правесці гарадскую партыйную канферэнцыю.

У дапамогу пярвічным партарганізацыям для правядзення падрыхтоўкі да выбараў і самых выбараў гарком партыі вылучыў 100 чалавек членаў гаркома і партыйных актывістаў. У пярвічных партарганізацыях на партыйных сходах абмяркоўваюцца пастанова і інструкцыя ЦК ВКП(б) аб выбарах кіруючых партыйных органаў.

З. ЛАРЫСАЎ.

МАГІЛЕЎ. У партарганізацыі шаўкавай фабрыкі імя Куйбышава шырока разгорнута работа па падрыхтоўцы да справаздачна-выбарчага схода.

Пры вялікай палітычнай актыўнасці комуністаў у 9 партыйных групах фабрыкі прайшлі сходы, дзе падрабязна вывучаліся пастанова і інструкцыя ЦК ВКП(б) аб выбарах кіруючых партоpганаў.

7 красавіка адбыўся сход партыйнай арганізацыі фабрыкі па пытанню прадстаячых справаздачна-выбарчых сходаў па цэхавых партыйных групах і фабрычнай партарганізацыі.

Партком прыступіў да складання справаздачы. У праверку работы партарганізацыі ўцягнута большасць комуністаў фабрыкі.

КАР'ЕРЫСТЫ І ПАКЛЁПНІКІ ПРЫЦЯГВАЮЦЦА ДА АДКАЗНАСЦІ

Студзеньскі Пленум Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) у сваёй пастанове ўказаў усім партыйным арганізацыям на новыя метады ворагаў народа, якія крыкамі аб пільнасці і неабгрунтаванымі масавымі выключэннямі комуністаў з партыі замяталі сляды сваёй злачыннай, варожай работы. Яны аказвалі прамую дапамогу трацкісцка-бухарынскім бандытам. Паклёпнікі, кар'ерысты і коп'емяцальнікі пачкамі пісалі заявы, збіралі розныя матэрыялы, каб больш перабіць членаў партыі, зняславіць іх і вызначыцца самім.

У Заслаўскім раёне доўгі час арудавала група паклёпнікаў у складзе: Ноткіна — члена КСМ, маральна разлажыўшагася чалавека; Булыжкіна — выключанага з партыі за ўтойванне свайго соцыяльнага паходжання; Сярожына — беспартыйнага. Гэта група паклёпнікаў арганізавана збіралася, абмяркоўвала складзены імі спіс (23 чал.!) кіруючых работнікаў, якіх, па іх думцы, можна было-б залічыць у стан ворагаў народа.

Такім чынам яны разаслалі па ўсіх інстанцыях паклёпніцкі матэрыял на члена партыі, памочніка дырэктара па палітчастцы Заслаўскай МТС тав. Шчупеню, у якім абвінавачвалі яго ў тым, што нібы ён служыў у царскай арміі на пасадзе штабс-капітана. Пры праверцы гэты матэрыял не пацвердзіўся. Аднак устаноўлена, што тав. Шчупеня ў царскай арміі служыў некалькі месяцаў, але не штабс-капітанам, а радавым салдатам, быў зусім непісьменным. Толькі пры совецкай уладзе тав. Шчупеня атрымаў адукацыю.

Гэтыя-ж паклёпнікі падалі матэрыял і на члена партыі — сакратара парткома РВК тав. Аўласенка, у якім указвалася, што нібы ён абараняў ворагаў і сам з'яўляўся ворагам народа. Пры праверцы ўстаноўлена, што ўсё гэта — хлусня і матэрыял быў складзен на тав. Аўласенка толькі таму, што ён адмовіўся даць Ноткіну рэкамендацыю для ўступлення ў партыю.

Члена партыі тав. Нядзведзя гэта група таксама зняславіла, назвала яго эсэрам і шпіёнам адной замежнай дзяржавы. Пры праверцы ўстаноўлена, што паклёп быў узведзен на тав. Нядзведзя толькі таму, што апошні таксама не даў рэкамендацыі Ноткіну для ўступлення ў партыю.

Гэтай-жа групай паклёпнікаў былі падапы матэрыялы на членаў партыі тт. Еўдасьева, Каліноўскага і члена ЛКСМБ тав. Асіноўскага, у якіх яны называліся ворагамі народа. Паклёпнікі не спыніліся і перад тым, каб арганізавана выступіць супроць тав. Каліноўскага на канферэнцыі настаўнікаў, называючы яго там ворагам народа і т. д.

Спіс зняслаўленых імі можна было-б прадоўжыць, але і гэтага дастаткова, каб паказаць твар кар'ерыстаў, паклёпнікаў, па сутнасці — агентаў ворагаў народа, якія імкнуліся, у мэтах захавання сваіх варожых дзеянняў, перабіць нашы большэвіцкія кадры.

Паклёпнік і кар'ерыст Ноткін дайшоў нават да такой нагласці, што разам з настаўнікам Анусенскай школы Вярбіцкім прыйшоў да сакратара РК КП(б)Б і, стукаючы кулакамі па сталу, патрабаваў хутчэйшага выключэння з партыі «ворагаў народа» Нядзведзя, Аўласенка і Каліноўскага.

Што-ж уяўляюць сабою гэтыя паклёпнікі? Ноткін, будучы старшынёй калгаса «Чырвоная змена», Шаршунскага сельсовета, развaліў калгас, выдаваў фіктыўныя даведкі чуждым людзям, а калі быў штатным прапагандыстам Заслаўскага РК ЛКСМБ — зрываў палітвучобу.

Былое кіраўніцтва Заслаўскага РК КП(б)Б замест таго, каб прыцягнуць Ноткіна да адказнасці, паслала яго на вучобу ў ВКСГШБ.

Булыжкін, працуючы ў Заслаўскай МТС памочнікам дырэктара, развaліў работу апошняй, ад'яўлены п'яніца, сваімі паводзінамі кампраметаваў партыйную арганізацыю. Некалькі разоў ён выключаўся з партыі, утойваў ад партыі сваё соцыяльнае паходжанне. Зараз Булыжкін выключан з партыі.

Партыйныя і совецкія арганізацыі Заслаўскага раёна гэтых паклёпнікаў прыцягваюць да крымінальнай адказнасці. Яны павінны быць пакараны з усёй суровасцю совецкага закона.

Д. А. КАРАТКЕВІЧ,
сакратар Заслаўскага РК КП(б)Б.

АХОЎВАЮЧЫ ГОНАР МУНДЗІРА...

(«Калгаснік Петрыкоўшчыны»)

З нецярпімай марудпасцю праходзіць у петрыкаўскай райпартарганізацыі выпраўленне памылак, дапушчаных пры выключэннях комуністаў з партыі. Былое кіраўніцтва райкома — ворагі народа—карыстаючыся паслугамі паклёпнікаў і перастрахоўшчыкаў, выключыла з партыі нямала чэсных большэвікоў. З 39 апеляцый на 1 красавіка 1938 года разгледжана 30, з іх 16 чалавек адноўлены ў партыі, як няправільна выключаныя, прычым яны былі адноўлены толькі ў апошні час. 9 апеляцый яшчэ не разгледжана да гэтага часу, а між тым сярод апелюючых ёсць рад таварышаў, якія выключаны за малазначныя ўчынкі.

Райком партыі заспакоен тым, што ўсе апеляцыі расследваюцца, а партследчыя не спяшаюцца, хаця тэрмін, устаноўлены студзеньскім пленумам ЦК ВКП(б) для канчатковага разбору ўсіх апеляцый, ужо на зыходзе.

Вельмі спакойна да гэтага адносіцца і раённая газета (рэдактар тав. Астапенка). А між тым значна больш апаратыўна працаваў райком, і ў гэтым вялікую дапамогу аказвала яму раённая газета, калі справа ішла аб выключэнні з партыі комуністаў.

У электраманцёра фанернага завода «Звязда», члена партыі з 1926 года тав. Тураўца Фёдара, які мае 16-гадовы вытворчы стаж, у жніўні 1937 года, партком, па яўна паклёпніцкай заяве, без разбору і праверкі, адабраў партыйны білет, зняў з работы, а агульны раённы партсход неадкладна пацвердзіў гэтае выключэнне. Тут газета праявіла асаблівую аператыўнасць: назаўтра-ж пасля схода яна выступае з вялікім артыкулам па адрасу тав. Тураўца, зняславіўшы яго самымі страшэннымі словамі.

Дэтальна праверыўшы факты, райком 18 лютага аднаўляе тав. Тураўца ў партыі без усякіх партспагнанняў. Але газета, прытрымліваючыся страусавага прынцыпу, маўчыць і ні адным словам не абмовілася аб рэабілітацыі зняслаўленага ёю чэснага, адданага комуніста.

Такое-ж становішча было і ў адносінах чэснай комуністкі Рабіновіч Эстар, таксама выключанай з партыі па паклёпніцкаму матэрыялу.

Не гледзячы на тое, што большасць комуністаў выключана з партыі па паклёпніцкіх матэрыялах, рэдакцыя не палічыла патрэбным выкрыць на сваіх старонках хоць-бы аднаго паклёпніка. Толькі 26 сакавіка, пасля неаднаразовых указанняў абкома, яна выступіла з матэрыялам аб адным паклёпніку, і зноў-жа — ні слова аб сабе.

Як працуюць адноўленыя ў партыі, як яны вучацца, растуць, як партыйныя арганізацыі раёна перабудоўваюць сваю работу на аснове рашэння студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) — аб гэтым на старонках газеты ні аднаго радка. Між тым да гэтага часу толькі чатыры таварышы адноўлены ў партыі і атрымалі партбілеты. Адноўленыя комуністы тт. Шульман, Турхановіч (партарганізацыя МТС) да гэтага часу не маюць партыйных нагрузак.

Петрыкоўская партарганізацыя дрэнна кіруе ростам партыі. За тры месяцы 1938 года ў кандыдаты партыі па раёну прынята толькі 4 чалавекі. Буйнейшая партарганізацыя фанернага завода «Звязда», які налічвае 900 рабочых, за ўвесь час у кандыдаты партыі прыняла толькі аднаго чалавека. З 10 кандыдатаў ні адзін не пераведзен у члены партыі. Група спачуваючых налічвае на працягу трох год 8 чалавек. Звыш двух месяцаў комуністы завода не збіраліся. Аналагічнае становішча і ў радзе сельскіх партарганізацый. Але газета захоўвае алімпійскі спакой.

Па матэрыялах, змяшчаемых у газеце, таксама цяжка судзіць, як абстаіць справа з сяўбой, як ідзе падрыхтоўка да выбараў у Вярхоўны Совет БССР у раёне.

Вось некалькі характэрных фактаў. 27 сакавіка гэтага года адбыўся раённы сход конюхаў. Рэдакцыя даведалася аб гэтым толькі тады, калі сход закрыўся. 28 сакавіка ў раёне праходзіла агульнараённая нарада настаўнікаў — загадчыкаў школ, актыва, выдатнікаў вучобы, на якой абмяркоўваліся вынікі трэцяй чвэрці навучальнага года, работнікі рэдакцыі не палічылі сваім абавязкам прысутнічаць там і асвятліць гэта ў газеце. 29 сакавіка адбылася нарада агітатараў-настаўнікаў, работнікі рэдакцыі і туды не заглянулі. Так газета праходзіць змаль міма ўсіх пытанняў, узнімаемых у раёне. Яе нішто не цікавіць.

Калі яшчэ ўлічыць, што матэрыялы па характару і па зместу выключна непісьменныя, то не цяжка зразумець, што такая газета вельмі дрэнна дапамагае сваёй партарганізацыі ў яе многаграннай рабоце і жыцці. А між тым склад работнікаў рэдакцыі поўнасцю ўкамплектаван, ёсць усе ўмовы, каб працаваць выдатна.

Да якога часу райком партыі будзе цярпець такія паводзіны рэдакцыі? Ён павінен выправіць яўна няправільную лінію газеты.

С. НІКАЛАЕЎ

ФАШЫСЦКАЯ ДЫКТАТУРА У РУМЫНІІ

Чарговы ўрадавы крызіс, які адбыўся 31 сакавіка ў Румыніі, сведчыць аб выключна напружаным становішчы ўнутры краіны. Ва ўмовах пагоршання эканамічнага стану краіны і абвастрэння класавых супярэчнасцей, кіруючыя групы румынскай буржуазіі, пад кіраўніцтвам дварцовых колаў, прабуюць умацаваць сваё панаванне шляхам далейшай фашызацыі краіны.

Новы румынскі ўрад, створаны ў другі раз пад кіраўніцтвам патрыярха праваслаўнай царквы Мірона Крыстэа, завяршае сабой рад фашысцкіх мерапрыемстваў, праведзеных у Румыніі за апошнія некалькі месяцаў.

Фашысцкі ўрад Гога, які знаходзіўся ва ўладзе з 28 снежня 1937 года па 10 лютага 1938 года, не гледзячы на кароткі тэрмін прабывання ва ўладзе, зрабіў усё магчымае для ўзмацнення фашысцкага руху ў Румыніі.

На змену ўрада Гога кароль прызваў да ўлады Мірона Крыстэа, даручыўшы яму стварыць новы ўрад, куды ўвайшлі, за выключэннем Маніу і Гога, усе былыя прэм'ер-міністры на правах міністраў без партфеля. Па думцы кіруючых колаў Румыніі, рознашэрсны склад урада і ўдзел у ім былых прэм'ер-міністраў павінен быў стварыць у насельніцтва ўражанне стварэння «нацыянальнага ўрада».

Адным з першых актаў гэтага ўрада быў дэкрэт аб перадачы на мясцах усёй паўнаты ўлады ваенным. Па гэтаму дэкрэту ўсе павятовыя прэфекты былі зняты з пасад, а замест іх назначаны камандзіры мясцовых гарнізонаў. 17 лютага выдан закон аб дзяржаўнай безапаснасці, які ўзмацніў існаваўшыя да гэтага часу старыя законы па гэтаму-ж пытанню і ўвёў турэмнае зняволенне за ўдзел у палітычных сходах і дэманстрацыях, якія носяць апазіцыйны характар. 8 сакавіка Совет міністраў прыняў рашэнне аб арганізацыі пры Совеце ўпраўленняў па справах прэсы, радыё, кінематаграфіі і турызма, што азначала уніфікацыю прэсы і радыёвяшчання. Прыняцце закона, па якому міністрамі могуць быць асобы, даказаўшыя «чыстату румынскай крыві», аж да трэцяга пакалення ўключна, азначае афіцыяльнае прызнанне брэдавай «расавай тэорыі» германскіх фашыстаў.

Па думцы дварцовых колаў, асноўная задача першага кабінета Крыстэа заключалася ў выпрацоўцы і абнародванні новай фашысцкай канстытуцыі, якая і была апублікавана 21 лютага. Без усякага папярэдняга абмеркавання і растлумачэння, праз 3 дні пасля апублікавання, фашысцкая канстытуцыя была пастаўлена на «галасаванне народа». Напярэдадні правядзення такога роду «плебісцыта», у краіне праводзіліся масавыя арышты апазіцыйна настроеных асоб. Адміністрацыйна-паліцэйскі тэрор быў даведзен да крайняй ступені. Само «галасаванне», якое адбывалася 24 лютага г. г., было прымусовым і праводзілася шляхам вуснай заявы перад выбарчым бюро. Галасаваўшы павінен заявіць «так» ці «не». На асоб, выказаўшыхся супроць канстытуцыі, складаўся пратакол, у якім адзначалася іх прозвішча і адрас. Зачастую старшыня выбарчай камісіі зварочваўся да натоўпу са словамі «хто галасуе супроць канстытуцыі, няхай выступіць наперад», або без усякага папярэджання заносіў прысутных у спіс нібы галасаваўшых за канстытуцыю.

Пасля праведзенага такім чынам «плебісцыта» канстытуцыя ўступіла ў сілу і тым самым установлена неабмежаваная дыктатура караля, якая звяла на нішто ўсякае палітычнае і грамадскае жыццё ў краіне. Калі па старой канстытуцыі законадаўчая ўлада належала каралю і парламенту і кароль ажыццяўляў яе разам з нацыянальным прадстаўніцтвам, то артыкул 31 новай канстытуцыі гаворыць: «Законадаўчая ўлада належыць каралю, ён ажыццяўляе яе праз нацыянальнае прадстаўніцтва, якое складаецца з двух палат: сената і палаты дэпутатаў». Значыцца, па новай канстытуцыі парламент ператвараецца ў дарадчую ўстанову пры каралe. Па цяперашняй канстытуцыі ўрад знаходзіцца ў поўнай залежнасці ад караля і адказвае толькі перад ім.

Правёўшы камедыю «плебісцыта» і апублікаваўшы новую канстытуцыю, першы кабінет Крыстэа выканаў сваю задачу па ўзмацненню асабістай улады караля. Ужо на падставе канстытуцыі 1938 года кароль даручыў паўторна Крыстэа сфармаваць новы ўрад, куды ў асноўным увайшлі і міністры старога кабінета. Склад новага ўрада і ўдзел у ім такіх людзей, як генерала Арджэсеану ў якасці міністра нацыянальнай абароны, генерала Пауля Тэодарэску ў якасці міністра авіяцыі і марскога флота, Петрэску Комнен, — міністра замежных спраў і епіскапа Колана — міністра нацыянальнага выхавання і часова міністра культаў, — сведчыць аб узмацненні ўплыву ў новым урадзе прыхільнікаў румынскага караля, пастаўленых па яго жаданню ля руля дзяржаўнага кіравання.

Увесь кабінет у цэлым безумоўна будзе праводзіць палітыку ва ўгоду каралю. Назначэнне міністрам замежных спраў Петрэску-Комнен, займаўшага пост румынскага пасланніка ў Берліне, расцэньваецца ў палітычных колах, як выражэнне прагерманскага курса знешняй палітыкі Румыніі. Фашысцкія сімпатыі і настроі большасці членаў кабінета атрымалі шырокую вядомасць і не выклікаюць сумнення ў далейшым напрамку палітыкі Румыніі, у курсе на ўзмоцненую фашызацыю краіны. Гэта пацвярджаецца і рашэннем, якое было прынята на першым пасяджэнні совета міністраў аб роспуску ўсіх партый і палітычных арганізацый Румыніі.

Урадавыя крызісы ў Румыніі, якія часта паўтараюцца, сведчаць аб велізарным нарастанні эканамічных, палітычных і соцыяльных супярэчнасцей у краіне, супярэчнасцей, якія ні ў якім разе не вырашаюцца сфармаваннем новага ўрада.

У 1938 г. адбываецца далейшае паглыбленне эканамічнага крызіса. Фінансавае становішча Румыніі надзвычай напружанае. У дзяржаўнай касе грошай няма, і ўрад, абвяшчаючы аб павелічэнні асігнаванняў на ўзбраенні, павялічвае прамыя і ўскосныя падаткі.

Велізарнейшыя выдаткі на ўзбраенні лягуць новым цяжарам на плечы працоўных Румыніі, якія і без таго знаходзяцца ў жабрацкім становішчы. У краіне расце беспрацоўе. Асобныя прадпрыемствы прадаўжаюць закрывацца, і рабочыя выкідваюцца на вуліцу. Многія прадпрыемствы працуюць няпоўны тыдзень, адпаведна зніжаючы зарплату рабочых. Не гледзячы на падаражанне прадуктаў харчавання па асобных таварах на 40—50 проц., зарплата няўхільна змяншаецца. Побач з шырокім эканамічным націскам на працоўныя масы, урад узмацняе тэрор супроць рабочага класа і сялянства Румыніі. У рэзультаце масавых арыштаў, якія праходзілі ў апошні час у Румыніі, турмы настолькі перапоўнены, што ўрад распрацоўвае дэкрэт аб стварэнні на востраве Шэрпілар спецыяльнай турмы для палітычных зняволеных.

Узмацненне фашысцкай дыктатуры выклікае велізарнейшае незадаволенне самых розных слаёў насельніцтва краіны і непазбежна выкліча новую хвалю барацьбы супроць фашызма.

ЛЕПШЫХ СТАХАНАЎЦАЎ—У РАДЫ ПАРТЫІ

БАРЫСАЎ. На запалкавай фабрыцы імя Кірава за тры месяцы 1938 года прынята ў кандыдаты партыі 15 чалавек і пераведзена з кандыдатаў у члены — 2 чал. У ліку прынятых у партыю лепшыя рабочыя—стаханаўцы фабрыкі — стаханавец-комсамолец тав. Лускін, стаханаўка-слесар тав. Каралевіч Анна, стаханавец тав. Каждан, лепшы агітатар, комсамолец тав. Мінкоў, стаханавец-комсамолец тав. Дрыц, які зараз вылучан бракёрам, работніца тав. Шустэрман Таня, вылучаная майстрам змены, актывіст-комсамолец інжынер тав. Карпенка і інш.

ОРША. На апошнім пасяджэнні бюро Аршанскага райкома КП(б)Б прынята ў кандыдаты партыі 5 чалавек. Сярод прынятых — адказная па ільну калгаса імя Карла Маркса, Гальшыцкага сельсовета, ордэнаносец Аляксандра Аляксееўна Кедрава, старшыня калгаса «Маяк комуны» тав. Хмылкоў З. А., старшыня калгаса «Шлях соцыялізма» Герасім Нікалаевіч Агеенка, рабочы-стаханавец мясакамбіната тав. Ісак Аронавіч Эстрын і комсамолец-актывіст калгаса «Калектывіст» тав. Сцяпан Філіпавіч Папавіцкі.

ВЯРНІЦКІ.

БОЛЬШЭВІЦКАЙ БАРАЦЬБОЙ ЗА УРАДЖАЙ АДКАЗВАЮЦЬ КАЛГАСНІКІ НА АДОЗВУ СНК БССР І ЦК КП(б)Б

СЯЎБУ ПРАВЯДЗЕМ АРГАНІЗАВАНА

ЗАСЛАУЛЬ. У абедзены перапынак у брыгадах калгаса імя Дзержынскага, Сёмка-Гарадзецкага сельсовета, адбыліся шматлюдныя сходы калгаснікаў, прысвечаныя абмеркаванню зварота Соўнаркома БССР і ЦК КП(б)Б аб арганізацыі большэвіцкай барацьбы за сталінскі ўраджай, за багаты працадзень калгаснікаў. Выступіўшыя на сходах калгаснікі ўзялі на сябе канкрэтныя абавязацельствы па ўздыму ўраджайнасці. Брыгадзір 6 брыгады Аляксандр Вашкевіч у сваім выступленні заявіў:

— У мінулым годзе мы мелі невялікі працадзень толькі таму, што дрэнна працавалі, не ўгнойвалі добра глебу. Зараз мы, добра падрыхтаваўшыся да сяўбы, выехалі ў поле. Спачатку палявых работ мая брыгада ўжо ўзарала 15 гектараў глебы і забаранавала 36. На поле вывезена 250 тон гною, 500 тон торфу, сабрана 18 цэнтнераў попелу і 8 цэнтнераў птушынага памёту. Мы даём цвёрдае абяцанне партыі і ўраду дабіцца ў гэтым годзе атрымання з кожнага гектара пасеўнай плошчы не менш 20 цэнтнераў зерневых і 300 цэнтнераў бульбы.

Выступленне брыгадзіра падтрымалі ўсе калгаснікі. У сваёй рэзалюцыі яны запісалі: «Дабіцца атрымання ў гэтым годзе па ўсяму калгасу не менш 18 цэнтнераў зерневых і 200 цэнтнераў бульбы з гектара і атрымаць на працадзень не менш 5 кілограмаў хлеба, і 10 кілограмаў бульбы.

Калгаснікі пагранічнага калгаса «Полымя», абмеркаваўшы зварот СНК БССР і ЦК КП(б)Б, у прынятай рэзалюцыі запісалі: «Подлыя фашысты, шпіёны і дыверсанты многа нашкодзілі ў нашым калгасе. Яны знішчылі 87 галоў свіней, зніжалі ўраджай, і гэтым самым зніжалі вагу калгаснага працадня.

Зараз мы накіроўваем усе сілы на ліквідацыю вынікаў шкодніцтва. Да сяўбы мы добра падрыхтаваліся. Насенныя фонды засыпаны сартавым і добраачышчаным насеннем, у калгас завезена 83 тоны мінеральнага ўгнаення, сабрана 2 тоны попелу і вывезена на поле 1.800 тон гною. У гэтым годзе мы бярэм на сябе абавязацельства дабіцца такога ўраджаю, які даў-бы магчымасць атрымаць на працадзень не менш 5 кгр. збожжа, 10 кгр. бульбы і 2 руб. грашыма».

І. БАРКОУСКІ.

ЗАВАЮЕМ ПЯРШЫНСТВА Ў СПАБОРНІЦТВЕ

ЖЛОБІН. На адозву СНК БССР і ЦК КП(б)Б калгаснікі сельгасарцелі «Чырвоная Рудзенка», Стара-Руднянскага сельсовета, адказваюць канкрэтнымі справамі.

Пасля абмеркавання на агульным сходзе зварота СНК БССР і ЦК КП(б)Б, калгаснікі працавалі яшчэ з большым энтузіязмам. На вывазцы гною, ворыве пад яравыя, раскарчоўцы цаліны ўсе калгаснікі перавыканалі нормы. Араты—стаханавец Максім Харытонаў ўзараў за дзень 0,8 гектара пры норме 0,5 гектара. Калгаснік Павел Быкаў норму па раскарчоўцы цаліны выканаў на 170 процантаў. Інспектар па якасці выкананую работу прыняў з адзнакай «добра».

У адказ на заклік партыі і ўрада калгаснікі абавязаліся раскарчаваць 15 гектараў лядаў і засеяць іх просам, дабіцца ўраджаю ўсіх зерневых не менш, чым па 15 цнт. з гектара, бульбы па 200 цнт, сяўбу зерневых і тэхнічных культур правесці за 6 дзён, бульбы—за 8 дзён, пры высокай якасці работ з тым, каб атрымаць у гэтым годзе на працадзень па 5 кілограмаў зерневых, 10 кілограмаў бульбы і 3 рублі грашыма.

У калгасе добра разгорнута агітацыйна-масавая работа. Працуюць 2 гурткі па вывучэнню Канстытуцыі і выбарчага закона БССР. У гуртках займаецца 57 калгаснікаў. Агітатары тт. Цеценкоў і Козелаў сістэматычна знаёмяць калгаснікаў з пытаннямі міжнароднага становішча. Рэгулярна выходзіць калгасная насценная газета. Апошні яе нумар прысвечан веснавой сяўбе і падрыхтоўцы да выбараў. Камсамольцы наладзілі выпуск насценных газет у брыгадах.

Абмеркаваўшы зварот СНК БССР і ЦК КП(б)Б, калгаснікі абавязаліся штодзённай стаханаўскай работай, хуткім і высокаякасным правядзеннем веснавой сяўбы, узорнай падрыхтоўкай да выбараў у Вярхоўны Совет БССР заваяваць пяршынства ў спаборніцтве з калгасам імя Кірава.

ЯШЧЭ РАЗ ПРАВЕРЫЦЬ НАСЕННЕ

Ужо разгарнуліся палявыя работы. Аднак ачыстка, праверка зярна на ўсхожасць, міжкалгасны сортаабмен па раду калгасаў Пухавіцкага раёна яшчэ не закончаны.

З прадстаўленых калгасамі на другую лабараторную праверку 180 узораў яравых культур выяўлена 5 выпадкаў заражэння кляшчом другой ступені, два выпадкі некандыцыйных па ўсхожасці і 84 выпадкі некандыцыйных па чыстаце.

Вынікі другой лабараторнай праверкі яшчэ не поўнасцю характарызуюць становішча з насеннем у калгасах раёна. 20 калгасаў зусім не ўдзельнічалі ў другой лабараторнай праверцы. Толькі з аднаго Балоцкага сельсовета 5 калгасаў не даслалі зярна на праверку. А некаторыя калгасы, як «Ясная паляна» (старшыня — Радзюк), Балоцкага сельсовета, і «Пролетарый» (старшыня — Янушкевіч), Слабодскага сельсовета, да гэтага часу не забралі прааналізаванае насенне яшчэ з першай лабараторнай праверкі.

Дрэннае становішча па раёну і з якасцю засыпанага насення. Напрыклад, у калгасе «Ленінскі шлях», Балоцкага сельсовета, пры другой праверцы ячмень аказаўся 84 проц. ўсхожасці, у калгасе «Чырвоны ўсход», Турынскага сельсовета, — 81 проц.

Міжкалгасны абмен сартавым насеннем па раёну праведзен толькі на 65 проц. Калгасы «Іскра» (Балоцкі сельсовет), «Ураджайны край» (Пухавіцкі сельсовет) і «Пабеда» (Задашчэнскі сельсовет) не абмянялі ні аднаго цэнтнера насення.

Гэтыя факты з'яўляюцца трывожным сігналам. Як відаць, вясна для пухавіцкага райземаддзела і многіх праўленняў калгасаў з'явілася поўнай нечаканасцю.

П. КАСКОУ.

АЗІМЫЯ—У ДОБРЫМ СТАНОВІШЧЫ

ЛЕЗНА. (БЕЛТА). У калгасах раёна ўсе азімыя вышлі з-пад снегу. Становішча іх, па заключэнню аграномаў і калгаснікаў-вопытнікаў — добрае. Многія калгасы рыхтуюцца да баранавання і падкормкі азімых мінеральнымі ўгнаеннямі. Калгасы «Інтэрнацыянал» і «Яўна дзіве» праводзяць у гэтым годзе падкормку і баранаванне азімых на ўсёй плошчы пасеву. Для падкормкі падрыхтаван суперфасфат.

АРТЫЛЕРЫЯ—МАГУТНАЯ ЗБРОЯ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

АРТЫЛЕРЫСТЫ НА АГНЯВОЙ ПАЗІЦЫІ.

СІЛА АРТЫЛЕРЫІ
(З БАЯВЫХ БУДНЯЎ АРТЫЛЕРЫСТАЎ)

Агульная задача ў «чырвоных» у тактычных вучэннях 1934 года заключалася ў тым, каб быстра і з найменшымі стратамі заняць горад М.

«Праціўнік» вялікімі сіламі ўмацаваўся на пакрытым зараслямі ўзвышшы. Лабавыя атакі на яго ўмацаваныя пазіцыі маглі прывесці хутчэй да бескарысных вялікіх страт, чым да поўнай і рашучай перамогі.

Ад вышэйшага камандвання быў атрыман загад нашай артылерыйскай часці і часці кавалерыі зайсці ў тыл «праціўніка» і раптоўным ударам выбіць яго з умацаванняў.

Зрабіўшы 40-кіламетравы марш, мы зайшлі ў тыл.

«Праціўнік» сустрэў нашу конніцу моцным кулямётным і ружэйным агнём і недапусціў яе да сваіх пазіцый. Конніца адышла за прыкрыцце.

Нашы батарэі, тым часам, зрабіўшы лоўкі манеўр, выскачылі на ўскрай лесу, у момант занялі баявыя пазіцыі і прамой наводкай адкрылі ўраганны агонь па агнявых кропках «праціўніка».

Як раскаты грому, разносілася навакол дружная гаворка нашых гармат. Усё равела і грахатала навакол ад гарматных стрэлаў. Клубы густога дыму закрылі батарэі і распаўзаліся ўсё далей і далей па раптоўна ажыўшаму ўзгорку.

Праціўнік занерваваўся. Агонь яго пачаў прыкметна слабець... Пад прыкрыццем нашых батарэй конніца перайшла ў атаку і ўрэзалася ў фланг праціўніка. У гэты-ж час перайшлі ў атаку і нашы стралковыя часці...

Праз парахавы дым паказалася фігура пасрэдніка.

— «Праціўнік» акружан і знішчан,— заявіў ён, пад'ехаўшы да нас.

Мы спынілі агонь. Артылерыя бліскуча выканала сваю задачу.

Артылерыя — гэта вялікая сіла. Але яна робіцца такой толькі тады, калі знаходзіцца ў надзейных руках, руках большэвікоў, авалодаўшых тэхнікай.

А такіх людзей, людзей адданых партыі Леніна—Сталіна, майстроў сваёй справы, многа ў нашай арміі, а калі патрэбна будзе, то іх стане яшчэ больш.

...Паўтара года назад радавым байцом прышоў тав. Веруцін у Чырвоную Армію. Выдатнік баявой і палітычнай падрыхтоўкі, лепшы наводчык-снайпер, ён датэрмінова быў назначан малодшым камандзірам. Зараз ён ужо малодшы камандзір узвода, занесен на дошку гонару БВА. Прафесію вайсковага артылерыста ён рашыў зрабіць пажыццёвай і падаў ужо дакладную з просьбай залічыць яго на звыштэрміновую службу.

На апошняй баявой стральбе ён і яго байцы паказалі выдатныя вынікі.

Выдатнікі баявой і палітычнай падрыхтоўкі Варавін і Душкін, снайпер-наводчык Папоў, лепшыя разведчыкі-артылерысты Хаустаў, Марозаў і інш. — вось людзі, якімі па праву ганарыцца ўсё падраздзяленне.

На нядаўна праведзенай баявой стральбе байцы і камандзіры падраздзялення, якім я камандую, паказалі выдатныя рэзультаты.

...У далечыні замітусіліся рухаючыя мішэні. Каманда «агонь», — фенаменальна быстры разлік... і за 7 мінут 5 мішэней збіта. Так страляюць байцы па мішэнях. Калі гэтымі мішэнямі захочуць быць япона-германа-польскія фашысты, то няхай ведаюць, што нашы байцы і камандзіры яшчэ з большым майстэрствам будуць разбіваць гэтыя жывыя мішэні, звяроў з чалавечым абліччам.

Старшы лейтэнант КАЛІНІН Ф. Я.
Часць, якой камандуе маёр Коласаў.

ВЫДАТНАЯ ПРАФЕСІЯ

«За выдатную падрыхтоўку ўзвода лейтэнанту Ерафееву абвяшчаю падзяку».

Так гаварыў загад камандзіра часці. У соцыялістычным спаборніцтве на лепшую сустрэчу гадавіны Чырвонай Арміі ўзвод, якім камандуе лейтэнант Нікалай Пятровіч Ерафееў, заваяваў пяршынства.

— Растучы малады камандзір, — характарызуе тав. Ерафеева начальнік вучэбнага падраздзялення, старшы лейтэнант Цітоў. — Гэта не першая падзяка яму ад камандвання...

Баявая служба байца-артылерыста, звычайна пачынаецца з простага азнаямлення з гарматай. Да арміі Ерафееў, заатэхнік па спецыяльнасці, бачыў гармату толькі здалёк, і складаныя яе механізмы, падпарадкаванне яе чалавечай волі былі для яго поўнай таямніцай. Камандзір, які паказваў навічкам гармату, гаварыў пра яе агнявую моц, пра матэматычную дакладнасць, пра выхаванне волі і ўменне байца. Гутарка зацікаўлівала. Потым з кожным днём баявой вучобы павялічваўся багаж новых ведаў.

Ерафееў палюбіў ваенную службу і спецыяльнасць артылерыста. Палюбіў таму, што Чырвоная Армія — школа, якая не толькі вучыць умела і мужна абараняць радзіму соцыялізма, але і ўзнімае агульную культуру чалавека, выхоўвае з яго ўсебакова развітага, смелага, валявога сына совецкага народа. Малады энергічны баец Ерафееў праяўляў нядрэнныя здольнасці. Яму — выдатна скончыўшаму школу малодшых камандзіраў—даручылі камандванне агнявым узводам. Адразу-ж па сканчэнні школы ён падаў заяву з просьбай дапусціць экстэрнам трымаць экзамен на сярэдняга камандзіра.

— Для мяне няма большага гонару, як быць камандзірам Чырвонай Арміі, — пісаў ён. — Прафесію камандзіра я хачу зрабіць пажыццёвай прафесіяй.

Цікава і змястоўна работа чырвонага камандзіра. У занятках з байцамі, у палявых выездах, у рабоце над сабой, у павышэнні ваенных і агульных ведаў нараджаюцца новыя якасці. Вырастае майстар ваеннай справы, чалавек загартаванай волі, моцны і адважны. І адначасова гэты чалавек — не толькі ваенны спецыяліст, а і просты таварыш, задушэўны субяседнік. Ён не адарван ад народа, з якога вышаў, жыве поўнакроўным жыццём краіны, дапамагае і радуецца яе поспехам. У ім увасоблены рысы камандзіраў, якія выхоўваюцца толькі Чырвонай Арміяй.

Ерафееў камандуе ўзводам будучых малодшых камандзіраў. Узвод складаецца з маладых курсантаў. У мінулым яны — рабочыя, служачыя, калгаснікі, трактарысты. камбайнеры, шоферы. Пачэсны і радасны абавязак вучыць іх новай спецыяльнасці. За некалькі месяцаў вучобы ва ўзводзе ўжо нямала налічваецца выдатнікаў. Былы трактарыст, стаханавец Дрэшчанка мае высокія ацэнкі па ўсіх дысцыплінах. Ніколі раней не ездзіўшы на кані, ён тут стаў лепшым ва ўзводзе коннікам. Яго таварыш — камбайнер Калеснікаў можа ганарыцца такімі-ж паказальнікамі. Комсоргам падраздзялення і адным з лепшых курсантаў стаў агран Цілічэнка. Усяму падраздзяленню вядомы заўзятыя фізкультурнікі і выдатнікі баявой і палітычнай падрыхтоўкі Чабатароў і Зіліпукін.

Некалькі дзён таму назад узвод выехаў на палявыя заняткі. Яшчэ напярэдадні паміж курсантамі разгарнулася соцыялістычнае спаборніцтва на лепшую падрыхтоўку да выезда, на лепшае ўсваенне матэрыяла. Узводу была даручана праціватанкавая абарона. Курсанты хутка арыентаваліся на мясцовасці, акапалі і старанна замаскавалі гармату, падрыхтавалі карткі з занясеннем зоны абстрэлу, арыентыраў. Узвод быў гатоў да адбіцця танкавай атакі праціўніка.

Пры разборы заняткаў узвод атрымаў добрую ацэнку.

У камандзіра ўзвода час распланаван да дэталей. Камандзірская вучоба, заняткі з падраздзяленнем, масавая работа, самаадукацыя, вечары самадзейнасці... І ўсюды з байцамі ён і патрабавальны камандзір і чулы таварыш. Познім вечарам заканчваецца яго рабочы дзень. Дома чакае цікавая кніга з мастацкай або спецыяльнай літаратуры. Этажэрка запоўнена самымі рознастайнымі кнігамі — ад ваенных статутаў да навінак рускай і сусветнай літаратуры.

— Набыта шмат ведаў за час ваеннай службы, — расказвае Ерафееў. — Але спыняцца на дасягнутым я не думаю. Хочацца вучыцца і вучыцца, удасканальвацца далей. Мая мара — ваенная Акадэмія.

Т. ХАДКЕВІЧ.

Я ГАНАРУСЯ СВАЁЙ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЮ

У 1933 годзе я, слесар металургічнага завода ў Днепрадзяржынску, падаў заяву з просьбай залічыць мяне ў ваеннае вучылішча. Мяне, як і тысячы іншых маладых совецкіх патрыётаў, захапляла самае пачэснае ў нашай краіне — служба ў доблеснай Чырвонай Арміі. І асабліва мне хацелася быць камандзірам-артылерыстам. Чаму іменна артылерыстам? Тады я на гэта пытанне, бадай, не адказаў-бы. Цяпер, калі я даведаўся, як велізарна значэнне артылерыі ў сучасным вайсковым баю, як шырокі і многагранны яе задачы, як адказна роль камандзіра-артылерыста, я бачу, што выбраў пажыццёвую спецыяльнасць правільна. Я ганаруся гэтай спецыяльнасцю.

Ужо з першых дзён вучобы ў вучылішчы мяне захапіла магутнасць, сіла сучаснай артылерыі. Я пераканаўся ў тым, як верна і дакладна вызначэнне палявога статута РСЧА, дзе гаворыцца: «Артылерыя валодае найбольшай сілай і магутнасцю агня з усіх наземных родаў войск». «...Артылерыйскі агонь расчышчае шлях усім наземным войскам у наступленні і перагароджвае шлях ворагу ў абароне».

Прайшло тры годы. Я стаў камандзірам-артылерыстам. Першае захапленне артылерыяй не прайшло, а, наадварот, умацавалася. Нельга не любіць гэты род зброі. І ўсе мы, артылерысты Чырвонай Арміі, страсна любім сваю баявую тэхніку, імкнемся ўсімі сіламі падняць яшчэ вышэй яе магутнасць. Мы ведаем, што тэхніка кіравання агнём артылерыі вельмі складаная і адказная. Мы ведаем, што служба ў артылерыі патрабуе выключнай дысцыпліны, розуму, волі, ведаў, і ўсімі мерамі імкнемся апраўдаць ускладзеныя на нас задачы.

Партыя, урад і асабіста таварыш Сталін шмат увагі ўдзяляюць росту баявой магутнасці артылерыі Чырвонай Арміі і росту яе камандзірскіх і чырвонаармейскіх кадраў. Я звяртаюся з гарачым заклікам да маладых совецкіх патрыётаў — ісці ў артылерыйскія вучылішчы, імкнуцца стаць выдатна падрыхтаванымі, усебакова адукаванымі камандзірамі самай магутнай артылерыі — артылерыі Чырвонай Арміі.

Лейтэнант Я. ПОУСЦЯНКА.

ЗААТЭХНІК

З дня на дзень у брыгадзе Язэпа Кошмана калгаса «Чырвоны дазор», Верасніцкага сельсовета, чакалі прыезду раённага заатэхніка па конегадоўлі—Пракофія Аляксеевіча Гарбунова. Брыгадзір некалькі разоў правяраў збрую, калёсы, плугі, наказваў конюхам, каб у чыстаце трымалі канюшню і добра чысцілі коней.

Нястомнага заатэхніка Гарбунова добра ведаюць калгаснікі Тураўшчыны. Ён ужо не пройдзе міма, калі заўважыць непарадкі на канюшні, ці сустрэне па дарозе перагружаную падводу. Абавязкова спыніць і спытае, з якога калгаса, як прозвішча і імя, а потым, глядзі, — выклікаюць на праўленне калгаса, ці зусім у райземаддзел і дадуць наганяй за варварскія адносіны да коней.

Штомесяц Гарбуноў абавязкова пабывае амаль у кожным калгасе раёна. Прыехаўшы ў калгас, перш чым зайсці ў праўленне, заатэхнік ідзе на канюшню. Тут ён дасканала праверыць станкі, укормленасць і чыстку коней, распытае конюхаў, колькі разоў і чым кормяць коней, колькі раз пояць і як на вадапой ганяюць — табуном ці па некалькі коней выводзяць. І толькі пасля такога дасканалага агляду зойдзе ў канцылярыю і разам з старшынёю калгаса наладзяць у брыгадзе ці калгасе праверку ўсяго конскага пагалоўя, збруі і інвентару.

Вось да такой чарговай перадпасеўнай праверкі конскага цягла і рыхтаваліся ў брыгадзе Язэпа Кошмана.

Прыехаўшаму заатэхніку брыгадзір паведаміў, што ў брыгадзе ўсе коні ў добрым целе, збруя спраўная і падагнана да кожнага каня, а таксама ў поўнай баявой гатоўнасці інвентар і калёсы. Калі з канюшні калгаснікі пачалі выводзіць коней і запрагаць іх у калёсы, брыгадзір падышоў да заатэхніка і вінавата прызнаўся:

— Выбачайце, я забыўся сказаць, што для аднаго каня ў нас нехапае добрага хамута...

На прасторным двары брыгады былі выстраены ў рад запрэжаныя, гладкія, да бляску вычышчаныя, коні. Заатэхнік і старшыня калгаса падыходзілі да кожнага з іх, правяралі хамуты, сядзёлкі, ці змазаны калёсы і т. д. Але вось бяда: праверыўшы ўсіх коней, заатэхнік не знайшоў ні на адным з іх дрэннага хамута.

— На якім-жа кані ў цябе дрэнны хамут? — звярнуўся ён да брыгадзіра.

Брыгадзір, недаўмяваючы, паціскаў плячыма і мо' ў пяты раз падышоў да каня Апанаса Кошмана, уважліва прыглядзіўся да хамута, але хамут быў добрым і змазаным. Брыгадзір нават раскайвацца пачаў, што ні з таго, ні з сяго прагаварыўся заатэхніку наконт гэтага хамута. «Менш-бы валакіты было», — думаў ён. Але і сам зразумець не мог, адкуль у Апанаса добры хамут узяўся.

Загадачная гісторыя з хамутом выяснілася праз некалькі гадзін. Пераходзячы ў другую брыгаду, заатэхнік і старшыня калгаса заўважылі, як праз поле напрамкі бег невядомы чалавек... У руках ён трымаў хамут. Невядомым чалавекам аказаўся ніхто іншы, як Апанас Кошман.

— Куды ты хамут нясеш? — дагнаўшы яго спыталі старшыня і заатэхнік.

Кошман, вінавата апусціўшы вочы, пераміналася з нагі на нагу.

— У першую брыгаду...

— Навошта?

— Я, бачыце, пазычыў яго там для праверкі... — вымушан быў прызнацца той і адразу-ж запэўніў заатэхніка, што больш гэта ніколі не паўторыцца, ён прымусіць брыгадзіра купіць для яго каня новы хамут, каб не чырванець у другі раз.

Гісторыя з хамутом у брыгадзе Язэпа Кошмана — гэта толькі лішні доказ, як калгаснікі, і асабліва конюхі Тураўшчыны, лічаць для сябе вялікім сорамам ездзіць на дрэнна ўкормленых конях, з парванай, неахайна падагнанай збруяй. Адчуваючы пільнае вока свайго заатэхніка, яны з усіх сіл імкнуцца трымаць ва ўзорным становішчы канюшні, збрую, інвентар, а самае галоўнае — добра даглядаць коней.

Але адным кантролем не вырашыць усяе справы. Заатэхнік Гарбуноў гэта добра разумее і сістэматычна вучыць конюхаў і дапамагае ім правільна арганізоўваць догляд як дарослых коней, так і маладняка. Ён навучае іх умець самім аказваць першую ветэрынарную дапамогу.

***

Сын тэкстыльшчыка з Архангельска, Пракофій Аляксеевіч 15-гадовым юнаком пайшоў працаваць на конзавод. 8 год работы конюхам, потым два годы вучобы ў ваенна-ветэрынарнай школе; работа ў пагранатрадзе малодшым ветфельчарам — моцна прывілі яму асаблівую пашану і любоў да каня. Яшчэ будучы пагранічнікам Гарбуноў вельмі многа дапамагаў калгаснікам Тураўшчыны ў наладжванні конегадоўлі ў раёне. Ён правёў двое курсаў калгасных кавалёў па коўцы коней, вельмі часта праводзіў гутаркі з конюхамі. Да пераходу яго ў райземаддзел (1935 г.) на пасаду заатэхніка па конегадоўлі яго ўжо добра ведалі калгаснікі раёна.

Становішча з конегадоўляй у раёне было дрэннае. У 1934 г. ад 800 конематак было атрымана толькі 90 жарабят, з якіх захавана было 75.

— З першых дзён сваёй работы, — расказвае Гарбуноў, — я горача ўзяўся за наладжванне конегадоўлі. Кідаўся з калгаса ў калгас, але толкам нічога ў мяне не выходзіла. У чым, думаю, прычына?..

Прычына была знойдзена. Заатэхнік працаваў адзін, не меў свайго актыва, на які мог-бы апірацца ў сваёй штодзённай рабоце. Памылка была хутка выпраўлена. Гарбуноў пачаў арганізоўваць у калгасах заатэхнічныя гурткі, часта праводзіць гутаркі з конюхамі і калгаснікамі аб тым, як трэба даглядаць коней. Такія-ж гутаркі пачалі праводзіць і выхаваныя ім конюхі, на якіх ён зараз моцна апіраецца, на добрых прыкладах іх работы вучыць іншых.

Заатэхнік цікавіцца не толькі станам конскага пагалоўя ў кожным калгасе, — ён цікавіцца ўмовамі жыцця і работы кожнага конюха. За час сваёй працы Пракофій Аляксеевіч амаль у кожнага конюха пабываў на кватэры.

Быў такі выпадак. У калгасе «Чырвоны баец», Азеранскага сельсовета, у брыгадзе № 1, дзе працуе конюхам Іван Меляшчыня, коні заўсёды былі ніжэй сярэдняй укормленасці. Заатэхнік зацікавіўся, у чым тут прычына? Кармоў у калгасе дастаткова, коні іншых брыгад сытыя, а вось у Івана зусім замораныя. Аднойчы Гарбуноў зайшоў на кватэру да Меляшчыні. У шчырай гутарцы выяснілася, што сям'я ў конюха вельмі вялікая і амаль усе члены яе непрацаздольныя. Праўленне калгаса ні разу не пацікавілася ўмовамі жыцця свайго конюха і ніколі не аказвала яму дапамогі, у якой ён адчуваў патрэбу.

Заатэхнік паставіў пытанне на пасяджэнні праўлення калгаса аб аказанні дапамогі конюху, у якога вялікая сям'я. Дапамога была аказана.

Праз некаторы час заатэхнік зноў заехаў у калгас «Чырвоны баец». Зайшоў у канюшню, дзе паранейшаму працаваў конюхам Іван Меляшчыня. І што за цуд? Коні першай брыгады сталі па сытасці лепшымі ў калгасе. У канюшні было чыста і ўтульна.

Штодзенныя клопаты аб конюхах — характэрная рыса Пракофія Аляксеевіча. Заатэхнік карыстаецца зараз усеагульнай любоўю конюхаў Тураўскага раёна, іх павагай.

Асаблівая ўвага была аддана арганізацыі працы на канюшнях і конефермах. Усюды быў устаноўлен цвёрды парадак кармлення і паення коней, якія чатыры разы на дні кормяцца і тры разы пояцца. На кожнай канюшні заведзена абавязковая чыстка коней. Працадні конюхам налічаюцца ў залежнасці ад укормленасці дарослых коней і маладняка.

Так, за догляд дарослых коней, пры добрай іх укормленасці, конюху налічаецца па 0,12 працадня за кожнага каня. Пры сярэдняй укормленасці — 0,10 працадня, пры ніжэй сярэдняй — 0,09 працадня. Аналагічныя нормы ўстаноўлены і па догляду маладняка да двухгадовага ўзросту — пры добрай укормленасці — 0,10 працадня, сярэдняй — 0.07 і ніжэй сярэдняй — 0,05 працадня. За кожную злучаную конематку конюху налічаецца 5 працадзён і загадчыку злучнога пункта — 1 працадзень. Згодна Сталінскаму статуту сельгасарцелі, за мінулы год лепшай конегадоўчай брыгадзе конетаварнай фермы калгаса «Совецкая Беларусь» было надбаўлена 10 проц. працадзён.

У барацьбе за захаванне і вырошчванне здаровага маладняка заатэхнік Гарбуноў прымяніў рад новых прыёмаў догляду і лячэння. Часта былі выпадкі, калі жарабяты гінулі ад захворвання колікамі. Заатэхнік прымяніў свой просты спосаб барацьбы з гэтай хваробай. На трэці дзень пасля нараджэння жарабяці даецца сталовая лыжка рыцыны. Гэта дало магчымасць пазбавіцца адыходу маладняка ад гэтай хваробы.

За мінулы год па калгасах Тураўскага раёна захавана 450 жарабят. У гэтым годзе прыплод чакаецца ад 526 конематак. 150 конематак злучана ўжо на 1939 год. Рад калгасаў раёна дабіліся ажаробу ад усіх конематак. На конеферме калгаса «Совецкая Беларусь», Азеранскага сельсовета (загадчыкам якой з'яўляецца Трафім Якубоўскі), у 1936 годзе ад 25 конематак было атрымана і захавана 25 жарабят, у 1937 годзе ад 28 конематак былі захаваны 22 жараб'я і ў гэтым годзе ўсе 32 конематкі жаробныя. Ад 12 конематак у калгасе «Чырвоная Тураўшчына», Запясоцкага сельсовета, таксама было атрымана і захавана 12 жарабят. У гэтым годзе ўсе 14 конематак жаробныя. У калгасе «VI з'езд Советаў», Верасніцкага сельсовета, ужо ў гэтым годзе ажарабіліся ўсе 12 конематак.

Ворагі народа, які свой удар накіроўвалі на вывядзенне са строю конскага пагалоўя, не абыйшлі, вядома, і калгасаў Тураўшчыны. Але ўсё-ж у раёне не далі пашырыцца злаякасным хваробам, як анемія, сібірская язва і інш. Мінулы год даў па раёну прырост конскага пагалоўя.

Армія конюхаў калгасаў Тураўшчыны разам са сваім заатэхнікам зараз змагаецца за ўсямернае паляпшэнне конскага пагалоўя. У раён завезена пяць вытворнікаў пароды «рускі рысак». Для правядзення злучной кампаніі, апрача пародзістых вытворнікаў, адабраны лепшыя вытворнікі ў калгасах раёна.

— Прыкладзем усе сілы, — гаворыць Пракофій Аляксеевіч, — каб конскае пагалоўе пагранічнай Тураўшчыны было заўсёды гатова да работы на калгасных палях, да абароны свяшчэнных совецкіх рубяжоў.

Н. З...НЕУСКІ.

ІСПАНСКІ НАРОД РЫХТУЕ АДПОР ІНТЭРВЕНТАМ І МЯЦЕЖНІКАМ

БАРСЕЛОНА, 6 красавіка. (БЕЛТА). Наступленне фашысцкіх інтэрвентаў на арагонскім фронце ўскалыхнула ўвесь іспанскі народ. Гарады жывуць у атмасферы ліхаманкавай падрыхтоўкі да супраціўлення, мабілізуюць усе сілы і рэсурсы для адпору замежным захватчыкам і іх наймітам. Па вуліцах Барселоны штодзенна дэманструюць групы добраахвотнікаў з лозунгамі: «каталонцы, да зброі!». У чатыры дні была сфармавана першая добраахвотная дывізія.

Саюз каталонскіх жанчын звярнуўся да ўсіх жанчын Іспаніі з заклікам даць на змену ўходзячым на фронт рабочым 100 тысяч работніц «для работы ў тылу і для барацьбы з пятай калонай». У Мадрыдзе жанчыны ўжо замянілі значную частку рабочых і служачых, яны працуюць не толькі ў шпіталях, але і ў ваеннай прамысловасці, на транспарце і т. д.

Каталонскі камітэт Усеагульнага рабочага саюза прыняў пастанову, у якой заклікае ўсіх сваіх членаў прызываў 1926, 1927 і 1928 гадоў запісацца добраахвотнікамі ў армію. Рабочыя і служачыя арганізоўваюць збор сродкаў для патрэб нацыянальнай абароны.

З'езд саюза будаўнічых рабочых пастанавіў павялічыць працягласць рабочага дня ў будаўнічай прамысловасці да 9 гадзін і пакінуць на рабоце ў прамысловасці толькі рабочых старэй 45 год. Усе астатнія рабочыя ўключаюцца ў батальёны, працуючыя па ўзвядзенню ўмацаванняў. Кампанія прафсаюзаў праходзіць пад лозунгам: «Як і ў гераічныя дні абароны Мадрыда, рабочыя пойдуць на чале добраахвотнікаў».

НОТА ІСПАНСКАГА ЎРАДА ФРАНЦЫІ І АНГЛІІ

ЛОНДАН, 6 красавіка. (БЕЛТА). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, пасол Іспанскай рэспублікі ў Лондане ўручыў ноту міністэрству замежных спраў Англіі з патрабаваннем аднаўлення для ўрада рэспубліканскай Іспаніі права свабоднай закупкі зброі і ваеннага снаражэння.

Урад рэспубліканскай Іспаніі, гаворыцца ў ноце, лічыць неабходным звярнуць увагу ўрадаў Францыі і Англіі, як ініцыятараў пагаднення аб неўмяшанні, на несправядлівасць і небяспеку далейшага захавання гэтага пагаднення, адкрытае парушэнне якога публічна і без усякага сораму прызнаюць урады Італіі і Германіі. Урад рэспубліканскай Іспаніі з усёй рашучасцю заяўляе, што апошняе наступленне на арагонскім фронце ажыццёўлена пры дапамозе танкаў і войск, прысланых з Італіі і Германіі.

Аналагічная нота ўручана іспанскім паслом у Парыжы французскаму міністэрству замежных спраў.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ (АРАГОНСКІ) ФРОНТ

Фашысцкая авіяцыя прадаўжае бамбардыраваць населеныя пункты ў рэспубліканскім тылу. Ёсць забітыя і параненыя.

К вечару 5 красавіка фашысты прадпрынялі атаку на поўдзень ад ракі Эбро.

На поўнач ад Лерыды фашысты прадаўжаюць атакі, ужываючы ўсе сродкі наступлення. Рэспубліканцы абараняюць левы бераг ракі Сегра ля сялення Балагер. Далей на поўнач прадаўжаюцца атакі праціўніка ў напрамку на Трэмп.

Рэспубліканская авіяцыя з вялікай дакладнасцю паражала бомбамі і абстрэльвала з кулямётаў скапленні фашысцкіх войск. Збіт фашысцкі самалёт маркі «Фіат».

ЦЭНТРАЛЬНЫ ФРОНТ

Рэспубліканскія войскі, заняўшыя 4 красавіка ў сектары Гвадалахары (на паўночны ўсход ад Мадрыда) рад вышынь, прадаўжалі 5 красавіка наступленне. Новыя пазіцыі рэспубліканцаў пануюць над усім горным раёнам і адкрываюць магчымасць развіваць наступленне.

Не гледзячы на актыўнасць фашысцкай авіяцыі, рэспубліканцы прасоўваюцца на поўнач у напрамку Ортэсуэла дэ Кен.

У эстрамадурскім напрамку, у сектары Пуэнтэ дэль Арсобіспа (на захад ад Таледо), рэспубліканцы занялі вёску Ла Калера і прылягаючыя да яе вышыні. Вёскі Вільяр дэль Педроса і Караскалеха поўнасцю акружаны рэспубліканцамі. Мяцежнікі эвакуіруюць Пуэнта дэль Арсобіспа і Наватрасіера.

ПАЎДНЁВЫ ФРОНТ

Наступленне рэспубліканцаў у напрамку да Ігуера дэ Калатрава прадаўжаецца. Захоплена шмат ваеннага снаражэння.

ФРАНЦУЗСКАЯ ПАЛАТА ДЭПУТАТАЎ ПРЫНЯЛА ФІНАНСАВЫ ЗАКОНАПРАЕКТ

ПАРЫЖ, 6 красавіка. (БЕЛТА). Крытыка ўрадавага фінансавага законапраекта, пачатая ў палаце дэпутатаў прадстаўнікамі правай меншасці, была працягнута на сёнешнім раншнім пасяджэнні. Выступіўшы з прамовай Фландэн рэзка нападаў на ўрад Блюма, на народны фронт і рабочае заканадаўства. Фландэн, у прыватнасці, спасылаўся на «прыклад Англіі», якому, па яго заяве, павінна была-б следаваць Францыя.

Затым абмеркаванне фінансавага законапраекта было абвешчана закончаным і прыступлена да галасавання.

У рэзультаце галасавання ўрадавы законапраект прынят большасцю 311 галасоў супроць 250 пры 42 ўстрымаўшыхся.

У палітычных колах ідуць размовы аб магчымасці адстаўкі ўрада Блюма ў рэзультаце выступлення ўрада па законапраекту ў сенаце.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

ХАНЬКОУ, 6 красавіка. (БЕЛТА). Кітайскім войскам удалося значна прасунуцца ў раёне Тайэрчжуана (правінцыя Шаньдун). 5 красавіка ў баях вакол горада было забіта каля тысячы японскіх салдат. Сувязь паміж асобнымі японскімі атрадамі прарвана. Жорсткія баі адбываюцца ў паўночна-ўсходняй частцы самога Тайэрчжуана. Атака японцаў, пачатая 5 красавіка, адбіта. Не гледзячы на ўзмоцненую артылерыйскую бамбардыроўку, кітайскія войскі ўтрымліваюць пазіцыі. Спроба японцаў зайсці ў фланг кітайскіх войск не ўдалася. 5 красавіка кітайскія самалёты бамбардыравалі японскія пазіцыі на поўнач ад Тайэрчжуана.

Па паведамленню кітайскага штаба, у баях за Тайэрчжуан японцы ўжываюць атрутныя газы.

**

ЛОНДАН, 6 красавіка. (БЕЛТА). Бэйпінскі карэспандэнт агенцтва Рэйтэр указвае, што кітайскія партызаны пасля двухдзённага бою з японскай морскай пяхотай увварваліся ў Чыфу ў Паўночным Шаньдуне. Для барацьбы з імі японцы высадзілі дэсант і накіравалі самалёты. Баі ў горадзе прадаўжаюцца.

ПЕРАД „ПЛЕБІСЦЫТАМ“ У АЎСТРЫІ

ПРАГА, 5 красавіка. (БЕЛТА). У сувязі з падрыхтоўкай «плебісцыта» ў Аўстрыі праводзяцца масавыя арышты асоб, западозраных у антыфашысцкіх настроях. У Вене і іншых месцах Аўстрыі арыштаван рад выдатных дзеячоў культуры і мастацтва. Карэспандэнт газеты «Чэске слово» паведамляе, што аўстрыйскія фашысцкія ўлады правялі рад арыштаў сярод чэхаславацкіх грамадзян, якія жывуць у Аўстрыі. Ужо больш двух тыдняў сядзяць у турме карэспандэнт газеты «Прагер тагебдат».

ГЕРМАНСКІЯ ВАЕННЫЯ САМАЛЁТЫ НАД ЧЭХАСЛАВАКІЯЙ

ПРАГА, 6 красавіка. (БЕЛТА). Газета «Чэске слово» паведамляе аб сістэматычных пералётах чэхаславацкіх граніц германскімі ваеннымі самалётамі. Як указвае газета, учора над горадам Чэске Будэйовіцы (Паўднёвая Чэхія) з'явіўся германскі ваенны трохматорны самалёт, прыляцеўшы з боку Лінца (Аўстрыя). Самалёт зрабіў некалькі кругаў над горадам, чыгуначным вакзалам і аэрадромам і, не звяртаючы ўвагі на сігналы, прапанаваўшыя яму знізіцца, хутка ўляцеў назад. Падобныя палёты над Чэске Будэйовіцы мелі месца 24, 25, 26 сакавіка і 3 красавіка.

Учора ў палаце дэпутатаў выступіў дэпутат Нейман (член партыі чэскіх сацыялістаў), які, адзначыўшы наглае парушэнне Германіяй недатыкальнасці чэхаславацкіх граніц, патрабаваў ад урада прыняцця тэрміновых мер супроць палётаў германскіх ваенных самалётаў, выклікаўшых трывогу сярод усяго насельніцтва горада Чэске Будэйовіцы.

ДЭКАДА АЗЕРБАЙДЖАНСКАГА МАСТАЦТВА Ў МАСКВЕ. 2 красавіка ў філіяле Дзяржаўнага ордэна Леніна Акадэмічнага Вялікага тэатра СССР (Масква) адбылася генеральная рэпетыцыя оперы «Кёр-Оглы» ў пастаноўцы Азербайджанскага дзяржаўнага тэатра оперы і балета імя М. Ф. Ахундава. Музыка народнага артыста АзССР Узеіра Гаджыбекава. НА ЗДЫМКУ: сцэна з першай дзеі оперы «Кёр-Оглы». (Саюзфота).

20 ТЫСЯЧ НАСТАЎНІКАЎ-АГІТАТАРАЎ

У перыяд з 10 па 25 красавіка на гарадах і раёнах БССР арганізоўваюцца трохдзённыя палітычныя курсы для настаўнікаў-агітатараў. У праграме курсаў — Сталінская Канстытуцыя, міжнароднае становішча, канкрэтныя метады работы замежных разведак, «Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР» і інш. Вучобай будуць ахоплены 20 тыс. настаўнікаў. Значная частка з іх — агітатары, прымаўшыя актыўны ўдзел у падрыхтоўцы і правядзенні выбараў у Вярхоўны Совет СССР. У якасці выкладчыкаў у раёны накіроўваюцца 30 прафесараў, навуковых работнікаў педагагічных інстытутаў і работнікаў Наркамасветы БССР.

ДОБРАБЫТ НОВАГА РАЁННАГА ЦЭНТРА

ВАСІЛЕВІЧЫ. (Спец. кар. «Звязды»). У гэтым годзе тут арганізаваны раённы цэнтр. Васілевічы ўзбагачаюцца культурна-бытавымі ўстановамі. У студзені адам у эксплаатацыю новы двухпавярховы каменны будынак сярэдняй школы з добра абсталяванымі класамі, кабінетамі і лабараторыямі. Заканчваецца будаўніцтва дома сацыялістычнай культуры з глядзельнай залай на 300 месц. У ім будзе кінаўстаноўка, бібліятэка, чытальня і пакой гульняў. Раённаму цэнтру асігнавана 70 тыс. рублёў на пабудову ў гэтым годзе лазні і 50 тыс. рублёў на гасцініцу на 30 месц. На пракладку тратуараў, азеляненне і брукаванне вуліц будзе выдаткавана звыш 70 тыс. рублёў. Таксама намечана пабудаваць некалькі жылых дамоў.

РОЗЫГРЫШЫ ГАРАДСКОГА ПЯРШЫНСТВА ПА ПЛАВАННЮ І ПРЫЖКАХ

5 і 6 красавіка ў басейне менскага Дома Чырвонай Арміі імя К. Е. Варашылава адбываліся розыгрышы на першынства горада па плаванню і прыжках.

На гэтых спаборніцтвах было ўстаноўлена 4 усесаюзныя і 8 усебеларускіх рэкордаў па плаванню. Выкладчык інстытута фізкультуры Мамат устанавіў усесаюзны рэкорд. 50-метровую дыстанцыю ён праплыў з ластамі на 33,4 секунды. Ленінградскі майстар Кітаеў таксама ўстанавіў усесаюзны рэкорд. Дыстанцыю ў 100 метраў ён праплыў на баку за 1 мінуту 5,6 секунды.

Сярод групы хлопчыкаў сын ваеннаслужачага — Іваноў — праплыў на баку дыстанцыю ў 50 метраў за 39,8 секунды і 100 метраў за 1 мінуту 28 секунд, усталяваўшы гэтым два ўсесаюзныя рэкорды.

На прыжках у ваду першае і другое месцы падзялілі Бальшакоў (Дынама) і Кулагін (ДЧА).

У каманднай першынстве першае месца заняла каманда «Харчавік», другое месца — політэхнічны інстытут.

ТЭАТРАЛЬНАЕ ВУЧЫЛІШЧА Ў МЕНСКУ

Упраўленне па справах мастацтваў пры СНК БССР адкрывае ў гэтым годзе ў Менску тэатральнае вучылішча з акцёрскім і рэжысёрска-інструктарскім аддзяленнямі. Заняткі пачнуцца першага верасня.

У гэтым годзе на першы курс будуць прыняты 70 чалавек — у асноўным лепшыя ўдзельнікі калектываў мастацкай самадзейнасці БССР. У якасці настаўнікаў запрашаюцца творчыя работнікі тэатраў рэспублікі, майстры мастацтваў Масквы і Ленінграда. Заняткі будуць праводзіцца ў спецыяльна абсталяванай аўдыторыі ў памяшканні Вялікага тэатра оперы і балета БССР.

РЭСПУБЛІКАНСКІ ДОМ ІНВАЛІДАЎ ПРАЦЫ

ТАЛАЧЫН. (Спец. кар. «Звязды»). Тут заканчваецца будаўніцтва рэспубліканскага дома для інвалідаў працы, разлічанага на 250—300 чалавек. Урадам адпушчаны сродкі на набыццё для яго абсталявання. Да 1 мая ў дом будзе прынята першая група інвалідаў працы ў колькасці 100 чалавек.

ПІСЬМО Ў РЭДАКЦЫЮ

У артыкуле пад загалоўкам: «Агентура ворагаў народа ў Наркамюсце», апублікаваным у газеце «Звязда» ад 5 верасня 1937 года, мы на аснове неправераных фактаў абвінавацілі члена партыі тав. Лодысева С. у сувязі яго з ворагамі народа.

Мы прызнаем гэта сваёй глыбокай памылкай і просім прабачэння ў тав. Лодысева і чытачоў газеты «Звязда».

Просім рэдакцыю не адмовіць у надрукаванні гэтага пісьма ў газеце.

КАРПІК, АБРАЖЭВІЧ, АБУШКЕВІЧ.

АД РЭДАКЦЫІ

Рэдакцыя газеты «Звязда» лічыць сваёй памылкай, што, не праверыўшы фактаў абвінавачання тав. Лодысева, змясціла артыкул вышэйназваных аўтараў у газеце.

ПАВЕДАМЛЕННІ

Інструкцыйны даклад для агітатараў Варашылаўскага раёна на тэму: «Канстытуцыя БССР і Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР» адбудзецца 9 красавіка ў 7 гадзін вечара ў памяшканні клуба імя Сталіна (рог Комсамольскай і Інтэрнацыянальнай). Дакладчык тав. Саевіч.

АД КАГАНОВІЦКАГА РК КП(б)Б

— Кагановіцкі райком КП(б)Б гор. Менска выклікае былога студэнта БДУ тав. Кузьмянкова Сяргея Цімафеевіча ў Кагановіцкі РК КП(б)Б.

Намеснік адказнага рэдактара І. М. ОФЕНГЕЙМ.

ДЗЯРЖАЎНАЕ СТРАХАВАННЕ САЮЗА ССР

МАЕМАСЦЬ КАЛГАСАЎ, РАБОЧЫХ, СЛУЖАЧЫХ, КАЛГАСНІКАЎ, АДНААСОБНЫХ СЯЛЯН І ІНШЫХ ГРАМАДЗЯН МОЖА БЫЦЬ ЗАСТРАХАВАНА Ў ДОБРААХВОТНЫМ ПАРАДКУ.

КАЛГАСЫ МОГУЦЬ СТРАХАВАЦЬ:

ПАСЕВЫ ЗЕРНАВЫХ, БАБОВЫХ І ТЭХНІЧНЫХ КУЛЬТУР, УРАДЖАЙ САДОЎ, ЯГАДНІКАЎ, ВІНАГРАДНІКАЎ;

КОНЕЙ, КАРОЎ, ДРОБНУЮ І ІНШУЮ ЖЫВЁЛУ; ПАБУДОВЫ, АБСТАЛЯВАННЕ, ІНВЕНТАР І ІНШ. МАЕМАСЦЬ.

РАБОЧЫЯ, СЛУЖАЧЫЯ, КАЛГАСНІКІ І ІНШЫЯ ГРАМАДЗЯНЕ МОГУЦЬ ЗАСТРАХАВАЦЬ:

ХАТНЮЮ МАЕМАСЦЬ, ЖЫВЁЛУ І СРОДКІ ТРАНСПАРТУ.

ЗА ДАВЕДКАМІ І РАСТЛУМАЧЭННЯМІ ТРЭБА ЗВЯРТАЦЦА Ў РАЁННЫЯ І ГАРАДСКІЯ СТРАХАВЫЯ ІНСПЕКЦЫІ І ВА ЎПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖСТРАХА НКФ БССР.

ДЛЯ ЗАКЛЮЧЭННЯ СТРАХАВАННЯ ВЫКЛІКАЙЦЕ АГЕНТАЎ ДЗЯРЖСТРАХА.

ВЫ заўсёды своечасова АТРЫМАЕЦЕ ВЫЙГРЫШЫ па абліґацыях дзяржпазык, калі будзеце карыстацца паслугамі БЮРО па праверцы выйгрышаў.

У любой ашчадкасе можна купіць КАРТКУ, коштам 5 капеек, на кожны нумар абліґацыі.

Запоўніце картку і пашліце поштай па адрасу: Менск, Дом Урада, Упраўленне ашчадкас і дзяржкрэдыта БССР, Бюро па праверцы выйгрышаў.

на працягу ўсяго тэрміну пазыкі

бюро акуратна будзе паведамляць вам аб вашым выйгрышу.

Упраўленне ашчадкас і дзяржкрэдыта БССР.

Вниманию лечебных учреждений

ТРЕБУИТЕ В МЕСТНЫХ АПТЕКОУПРАВЛЕНИЯХ СЛЕДУЮЩИЕ МЕДИЦИНСКИЕ ИЗДЕЛИЯ,

ЗУБОВРАЧЕБНАЯ УСТАНОВКА, СОСТОЯЩАЯ ИЗ ЭЛ. БОРМАШИНЫ С НОЖНЫМ РЕОСТАТОМ, РУКАВОМ И ДВУМЯ НАКОНЕЧНИКАМИ, СТОЛИКА Д/ИНСТРУМ., АППАРАТА ДЛЯ СМЫВАНИЯ И ОТСАСЫВАНИЯ СЛЮНЫ, СОЕДИНЯЕТСЯ С ВОДОПРОВОДОМ И КАНАЛИЗАЦИЕЙ. ЦЕНА 4.000 РУБ. НАРКОЗНЫЙ ПОРТАТИВНЫЙ АППАРАТ ДЛЯ ОБЕЗБОЛИВАНИЯ ВЕСЕЛЯЩИМ ГАЗОМ. ЦЕНА 1.500 РУБ.

ЦИСТОСКОПЫ СМОТРОВЫЕ; ТЕРМОМЕТРЫ МЕДИЦИНСКИЕ; ВЕСЫ ДЛЯ НОВОРОЖДЕННЫХ; АГГЛЮТИНОСКОПЫ; МИКРОТОМЫ ЗАМОРАЖ. И САННЫЕ; ЦЕНТРОФУГИ РУЧНЫЕ И ЭЛЕКТРИЧЕСК., БУЖИ И КАТЕТЕРЫ ЭЛАСТ. УРЕТР.; КАТЕТЕРЫ ДЛЯ МОЧЕТОЧНИКОВ; КЕТГУТ СУХОЙ В НИТЯХ; ШЕЛК ХИРУРГИЧЕСКИЙ В МОТКАХ; ИГЛЫ РЕКОРД №№ 28, 30, 32; ИГЛЫ ЛЮЭРА №№ 16, 19, 21, 23; ВОРОНКИ УШНЫЕ ФАРФОРОВЫЕ; ЗЕРКАЛА ГИНЕКОЛОГИЧЕСКИЕ ФАРФОРОВЫЕ. РАСШИРИТЕЛИ ГЕГАРА №№ 16-25 ФАРФОРОВЫЕ; ОПЕРАЦИОН. СТОЛЫ С МАСЛЯН. НАСОСОМ; ОПЕРАЦИОННЫЕ СТОЛЫ С РУЧНЫМ ПОД'ЕМОМ; Д'АРСОНВАЛЬ ПОРТАТИВНЫЙ В ЧЕМОДАНЕ; ДИАТЕРМИЯ КОРОТКОВОЛНОВАЯ; ДИАТЕРМИЯ ВОЛЬФРАМОВАЯ; ДИАТЕРМИЯ КАТОДНАЯ; ПРОЖЕКТОРА; ЗУБНЫЕ КРЕСЛА ПОЛУНАРК; ЗУБЫ ИЗ НЕРЖАВЕЮЩЕЙ СТАЛИ СЕКЦИЯМИ ПО 2 и 3 ЗУБА ДЛЯ МОСТОВИДН. РАБОТ; БОРЫ ЗУБНЫЕ.

ПРИ ОТСУТСТВИИ НА МЕСТАХ СООБЩАТЬ: МОСКВА, ПЕТРОВКА, 25, % „СОЮЗМЕДОБОРУДОВАНИЕ“

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ газ. „ЗВЯЗДА“ ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛ. № 21-845

ШКОЛА ФЗВ ПРЫ М-ЕНСКАЙ ШАЎКОВАЙ ФАБРЫЦЫ абвяшчае НАБОР вучняў

[illegible]

Заявы прымаюцца да 20 красавіка 1938 г.

[illegible]

ДЫРЭКЦЫЯ.

Беларускі Дзяржаўны Драматычны тэатр
8 красавіка Абан. № 158.
БЕЗ ВІНЫ ВІНАВАТЫЯ

Дзярж. тэатр музкамедыі БССР (памяшк. Дзярж. яўр. тэатра БССР)
8 красавіка
«ПРЕКРАСНАЯ ЕЛЕНА»
Пачатак у 8 г. 15 м.

Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка»
«ОСТРОВ СОКРОВИЩ»

Гукавы кінотэатр «Пролетарый»
СНАЙПЕР

Дзіцячы гукавы кінотэатр
КАНЦЭРТ БЕТХОВЕНА

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
КРЫЛАТЫ МАЛЯР

Гукавы кінотэатр «Спартак»
СКАРБ ЗАГІНУЎШАГА КАРАБЛЯ

Кінотэатр «НАВІНЫ ДНЯ»
1) Адыгея
2) «Мурман» і «Таймыр» у Мурманску.
3) Журнал Саюзкінохронікі № 15.

Уп. Галоўлітбела № К—6483 Друкарня «Звязды», Менск, Савецкая, 49.